

Kurjer Łódzki

Numer pojedynczy gr. 20.

Redakcja: ul. Żwabińska Nr. 1. Administracja: ul. Piotrkowska Nr. 11. Ekspedycja: ul. Piotrkowska Nr. 11.
Telefon: Redakcji Nr. 38-28 i 228, Administracji Nr. 229 (połączenia własne z redakcją). Skrzynka pocztowa 132.
Redakcja otwarta od godz. 9 do 3 po poł. bez przerwy. Redaktor lub jego zastępca przyjmuje od godz. 1-3 po południu. Dyrektor Wydawnictwa przyjmuje od godz. 1-3 po południu.
Administracja czynna od godz. 8 rano do godz. 2 po poł. bez przerwy.

Wychodzi codziennie o godzinie 5-ej rano.

Do członków Zgromadzenia i Związku Majstrów Piekarzy.

Przychylając się do zajętego stanowiska przez Pana Wicewojewodę, do złożonej przez nas kalkulacji na odbytej konferencji w dniu 14 b. m., Urząd Starszych i Związek Majstrów Piekarzy, wychodząc z założenia, że zajęte stanowisko obywatelskie przez Pana Wicewojewodę, — dało możliwość prosić członków aby przystąpili do wypieku chleba.

Wyżej wymieniona kalkulacja będzie rozpatrywana przez Komisję do badania cen kosztów produkcji przy Magistracie m. Łodzi w dniu 15-ym września, na złożone podanie przez 1/3 członków Komisji Panu Prezydentowi.

**Urząd Starszych Zgromadzenia Piekarzy
w Łodzi.**

**Związek Majstrów Piekarzy
w Łodzi.**

Łódź, dnia 14 września 1927 r.

Konserwatorium muzyczne

Heleny Kljeńskiej w Łodzi, Traugutta 9, (tel. 30-86).
Kancelaria Konserwatorium przyjmuje zapisy do klas instrumentalnych i śpiewu solowego. — — — — Lekcje rozpoczynają się dnia 15 września.

OGŁOSZENIE PRZETARGOWE.

Publiczny przetarg ofertowy rozpisuje **BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO Oddział w Łodzi**, ul. Piotrkowska № 74 na nadbudowę jednego piętra oficyny oraz przebudowę wewnętrzną istniejącego budynku Banku Gospodarstwa Krajowego w Łodzi przy ul. Kościuszki № 63.

Ślepe kosztorysy i warunki przetargowe otrzymać można w Banku Gospodarstwa Krajowego w Łodzi, ul. Piotrkowska № 74 u p. inżyniera Wacława Kowalewskiego w godzinach od 16-ej do 18-ej. Tamże przeglądać można projekt budowy, ogólne warunki obowiązujące przedsiębiorców, oraz projekt umowy. Oferty w zapieczętowanych kopertach z napisem „Oferta na nadbudowę i przebudowę domu Banku Gospodarstwa Krajowego przy ul. Al. Kościuszki № 63 w Łodzi” wraz z dowodem złożenia w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddziale w Łodzi 5% wadium od sumy oferowanej, składać należy do dnia 30 września 1927 roku godz. 12-ej w lokalu wyżej wskazanym, poczem nastąpi publiczne otwarcie ofert.

W labiryncie nowej zagadki.

Gen. Zagórski żyje--lecz gdzie przebywa?

Ekspertyza grafologów stwierdziła autentyczność jego listu.

Władze nic nie wiedzą o jego pobycie w Gdańsku.

Telegram własny „Kurjera Łódzkiego”.

Warszawa, 14 września.

W związku z podaniem przez nas wczoraj rewelacją „Rzeczypospolitej” w sprawie generała Zagórskiego, z kół urzędowych informują, że istotnie w rękach władz śledczych znajduje się list, pisany ręką gen. Zagórskiego i oddany 12 b. m. w Gdańsku. Stwierdza to, że generał Zagórski żyje, zagadkowym natomiast pozostaje miejsce jego pobytu.

Nadesłany list pisany był atramentem niebieskim i zaopatrzony w znaczek stemplowy poczty gdańskiej, datowany w dniu 12 b. m. Stwierdzono, że koperta listu była jedna z tych, jakich używał zwykle generał Zagórski oraz jakie posiadał w walizce swej, pozostawionej na dworcu kolejowym w Warszawie po powrocie z Wilna.

W godzinach popołudniowych władze przeprowadziły ekspertyzę grafologiczną, która stwierdziła pismo generała Zagórskiego. Przeprowadzono dochodzenie wyjaśniające, że gen. Zagórski od szeregu miesięcy nie nadsyłał żadnych rat pod adresem funduszu zapomogowego.

U M.JR. MAZURKIEWICZA.

Korespondent nasz interwenjował u ma-

jora Mazurkiewicza. Na zapytanie, czy prawda jest, że odnaleziono miejsce pobytu gen. Zagórskiego, major Mazurkiewicz oświadczył, że odpowiedzi udzielić nie może.

Wczorajem major Mazurkiewicz odbył dłuższą konferencję z ppłk. Piątkowskim.

CO MÓWI KOMISARIAT RZADU W GDAŃSKU?

Warszawa, 14 września.

Komisariat Generalny Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku oświadczył kategorycznie, że wykluczone jest, aby generał Zagórski w jakiegokolwiek bądź sytuacji był więziony na terenie Wolnego Miasta Gdańska, a w szczególności na Westerplatte.

Prokurator policji gdańskiej, pytany w sprawie gen. Zagórskiego oświadczył, że policja gdańska czyniła poszukiwania generała już dawniej i że wykluczone jest, ażeby na terenie Gdańska przebywał on jako zbieg.

Znamiennie jest, że w dniu wczorajszym pojawił się w „Danziger Zeitung” artykuł, poruszający w sposób złośliwy sprawę zaginięcia brata gen. Ostoi-Zagórskiego.

OŚWIADCZENIE KOMENDANTA MAGAZYNÓW AMUNICYJNYCH.

Warszawa, 14 września.

Komendant magazynów amunicyjnych na Westerplatte w Gdańsku, komandor-porucznik Czechowicz zaprzecza kategorycznie, jakoby tam przebywał kłedykołwiś gen. Zagórski.

Policja gdańska, do której zwrócono się telefonicznie z prośbą o wyjaśnienia, oświadczyła kategorycznie, że ani dn. 12 b. m., ani wogóle w czasie ostatnim gen. Zagórski w Gdańsku nie przebywał, mógł tylko przejeżdżać przez Gdańsk.

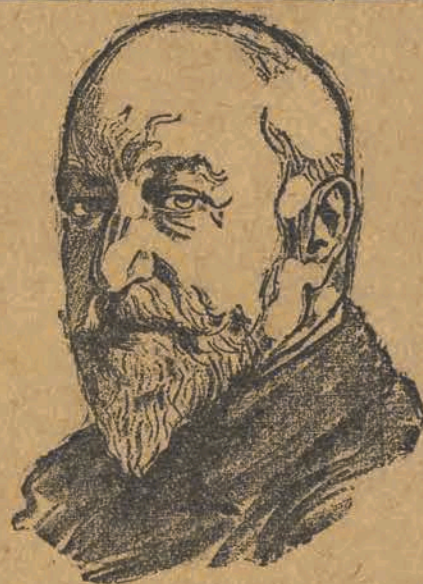
Polemizując z wiadomością o rzekomym przebywaniu gen. Zagórskiego na Westerplatte w Gdańsku, dzisiejszy „Głos Prawdy” pisze m. in.:

„W ciągu dnia wczorajszego Zagórski dał znać o sobie, wysyłając list do Polski, którego autentyczność ekspertyza potwierdziła w całej rozciągłości. Treści listu narazie ogłaszać nie możemy ze względu na tok śledztwa. Jak dotychczas zostało niezbicie ustalone, iż Zagórski uciekł, o czem zresztą w swoim czasie władze wydały urzędowy komunikat.”

„W ostatniej chwili dowiadujemy się— pisze „Głos Prawdy”— że gen. Zagórski nie przebywa na terytorium Wolnego Mia-

sta Gdańska, ani tembardziej nie jest „uwięziony” na Westerplatte.

Władze śledcze są już w posiadaniu wiadomości o prawdziwym miejscu pobytu zbiegłego generała.”

Były król bułgarski Ferdynand, przebywający w Niemczech od czasu ukończenia wojny, czyni starania o uzyskanie pozwolenia powrotu do Bułgarii, gdzie zamierza żywić swój spędzić zdala od polityki.

Gwarancja granicy polsko-niemieckiej warunkiem pokoju Europy.

Sensacyjne wezwanie „Tempsa” do Ligi Narodów.

Min. Sokal w obronie tezy polskiej.

Paryż, 14 września.

„Temps” ogłasza artykuł, wzywający Ligę Narodów do przyjęcia przed zamknięciem obecnego jej zgrupowania paktu przeciwnapaściowego, dotyczącego się granicy polsko-niemieckiej, ponieważ nagłaniem jest zagadnienie zapewnienia pokoju na punktach jeszcze słabych, jak stosunki polsko-niemieckie.

Pakt taki specjalny, uchwalony obecnie, byłby jasnym zaprzeczeniem pogłosek, nieszczących przez nacjonalistów niemieckich, jakoby Polska zamierzała rozstrzygnąć sprawę korytarza gdańskiego przez zagarnięcie Prus Wschodnich.

„Pakt taki — pisze „Temps” — rozwiązałby wątpliwości i obawy, kładąc kres nieporozumieniom szkodliwym, wytwarzają-

cym atmosferę niekorzystną dla rozwoju owocnych stosunków polsko-niemieckich, jak również ogólnoeuropejskich stosunków politycznych”.

OBRONA PROPOZYCJI POLSKIEJ.
Polska Agencja Telegraficzna.

Genewa, 14 września.
Prowadzona od dwóch dni dyskusja w

III Komisji Zgrupowania Ligi Narodów na temat rozbrojenia i bezpieczeństwa wyraża nie posunęła sprawy naprzód. Przełomowym momentem była wczorajsza mowa delegata polskiego p. Sokala, uzasadniająca wniosek polski o nieagresję. Rozpoczynając od zagadnienia rozbrojenia, minister Sokal stwierdził, że prace Komisji Przygotowawczej Konferencji Rozbrojeniowej pomimo wszelkich krytyk osiągnęły jednak pozytywny rezultat pod względem przygotowania technicznego. Pozostają jeszcze trudności polityczne, do których należy przystąpić z całą odwagą. Przyczyna tych trudności kryje się przede wszystkim w niewystarczającym poparciu przez prasę prac komisji, wskutek czego szerokie masy niedość orientują się w przebiegu prac. Druga przyczyna — głębsza — wpływa z niepewności obecnej sytuacji w świecie, ze wzajemnych podejrzeń pomiędzy narodami i z niepokoju o to, co kryje w sobie jutro. Dopóki państwom pozostawiona jest możliwość regulowania sporów w drodze zbrojnej, dopóty wszelka dyskusja o rozbrojeniu nie prowadzi do celu, gdyż obowiązkiem rządów jest czuwać nad bezpieczeństwem państw, zapewniając im pewną i skuteczną obronę. Rozbrojenie nie może wyłonić się tylko z bezpieczeństwa, ale bezpieczeństwo ma dwie strony: prawną i moralną.

Oto są głębokie motywy, które skłoniły rząd polski do przedstawienia Zgrupowaniu naszej propozycji.

Nawiązując następnie do krytyki propozycji polskiej, wypowiedzianej przez delegata włoskiego Scialoję na Zgrupowaniu Ligi, minister Sokal, powołując się na słowa p. Scialoju, wygłoszone na czwartym Zgrupowaniu Ligi, zbiaja jego twierdzenie, że rezolucja polska nie wnosi nic nowego do postanowień paktu Ligi, a przez powtórzenie nawet osłabia te postanowienia.

Nawiązując do moralnego znaczenia dekalogu i wykazując, że stanowi on podstawę moralną naszego prawa, mówca podkreśla raz jeszcze znaczenie deklaracji polskiej. Mamy głębokie przekonanie — zakończył p. Sokal — że, uchwalając te deklaracje, zasłużymy się dobrze Lidze Narodów, w której ludzkość pokłada najwyższe nadzieje.

Straszliwy gniew żywiołów znów pustoszy Japonię.

Druzgoczący tajfun załapia miasta i wsie.

Trzęsienie ziemi w Tokio.

Telegram własny „Kurjera Łódzkiego”.

Tokio, 14 września.

Według otrzymanych tu informacji o nowej katastrofie żywiołowej, której uległa wyspa Kiu-Siu, niszczący tajfun rozszalał się wczoraj nad wyspą między 10 a 12 z rana, trwając nieprzerwanie. W wewnętrznej części wyspy rzeki wystąpiły z brzegów, niszcząc znaczne połacie. Po za zniszczeniem miast nadbrzeżnych, jak Nakamury, Kojimy i Nagasaki, zniszczeniu uległo miasto Omuta, gdzie 5000 domów za lane wodą uległo zagładzie. W samej Omuta około 20000 ludzi znajduje się bez dachu.

Tokio, 14 września.

Katastrofa, która nawiedziła wyspę Kiu-Siu, według otrzymanych tu informacji, przyjęła rozmiary znacznie większe, niż się spodziewano z doniesień pierwotnych. Jak się okazuje zniszczeniu uległo jeszcze miasto Kumamoto, gdzie około 300 ludzi zginęło. Kilka tysięcy znajduje się bez

dachu nad głową, 2000 domów zaś zostało zniszczonych. Liczne ludzi którzy zginęli w czasie katastrofy obliczają na 3000 osób, przyczem istnieją uzasadnione obawy, iż liczba ta ulegnie dalszemu powiększeniu. Tak wielką liczbę ofiar wywołała niezwykle szybkość, z jaką katastrofa nastąpiła. Prąd tajfuna przyniósł fale, przenoszące wysokość 3 metrów.

Tokio, 14 września.

Około południa dało się tu odczuć silne wstrząśnienie ziemi. Z okolic donoszą o znacznych stratach spowodowanych przez trzęsienie. Szczegółów brak.

Po potężnym wstrząsie ziemi na Krymie i Kaukazie Na morzu Czarnym szaleje burza.

Moskwa, 14 września.

Według doniesień z Sebastopola i Tyfl

su szereg okolic Krymu i Kaukazu uległo potężnym wstrząśnieniom ziemi. Zwłaszcza gwałtowne było trzęsienie ziemi w trójkacie, tworzonemu przez Sebastopol, Jałtę i Symferopol. Silne były też wstrząsy ziemi pomiędzy Noworosyjskiem a Batumem. Trzęsienie ziemi dało się odczuć nawet w Odessie, gdzie powypadały szyby w bardzo znacznej liczbie domów. W Symferopolu i Sebastopolu zawałiło się kilkanaście domów, grzebiąc 20 osób, a raniąc około 100. Ludność miasteczek krymskich zdjeta paniką opuszcza je, nocując pod gołym niebem.

Na morzu Czarnym, w północnej i wschodniej jego części pomiędzy Odessa a Noworosyjskiem szaleje gwałtowna burza, wywołana przez trzęsienie ziemi. Szczegółów wiadomości brak, zginęło jednak kilka statków oraz około 50 ludzi rybackich, znajdujących się w chwili wybuchu burzy na pełnym morzu.

Liga Narod. odrzuciła uroszczenia gdańskie. Sprawa placu amunicyjnego na Westerplatte przesądzona na naszą korzyść.

Telegram własny „Kurjera Łódzkiego”.

Gdańsk, 14 września.

Komisja prawników, według doniesień korespondenta genewskiego „Baltische Presse” wczoraj wieczorem jednogłośnie przyjęła sprawozdanie prawnika francuskiego ministerjum spraw zagranicznych Fromageota, dotyczące polskiego placu amunicyjnego na Westerplatte.

Sprawozdanie komisji prawniczej będzie przedmiotem dyskusji na ostatnim posiedzeniu starej Rady Ligi Narodów jutro w czwartek.

Przyjęta jednogłośnie przez komisję prawników rezolucja w sprawie polskiego placu amunicyjnego na Westerplatte stwierdza, że procedura zastosowana przez senat gdański pozostaje w sprzeczności z obowiązującymi traktatami i umowa-

mi oraz, że decyzja Rady Ligi Narodów od dająca Westerplatte Polsce w roku 1924 była krótkim rozjemczym, a nie rozporządzeniem administracyjnym.

Sprawa przedstawia się wobec tego jako rzecz załatwiona. Tylko nowe okoliczności, opierające się na zmianie sytuacji i warunków mogłyby być podstawą nowej rozprawy i procedury w tej kwestii.

Sprawozdanie stwierdza wyraźnie, że rozbudowa portu polskiego w Gdyni nie zmienia sytuacji, wniosek gdański zaś równa się zmianie istniejących gdańsko-polskich umów. Liga Narodów zaś podobnych zmian bez obustronnego zaakceptowania nie może przeprowadzić i nie jest tego kompetentna. Gdański punkt widzenia został kompletnie odrzucony.

SYNDYKAT DZIENNIKARZY WARSZAWSKICH WOBEC NAPADU NA RED. MOSTOWICZA.

Telegram własny „Kurjera Łódzkiego”.

Warszawa, 14 września.

Wczoraj odbyło się posiedzenie zarządu głównego Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich, na którym omawiano sprawę napadu i uprowadzenia współpracownika „Rzeczpospolitej”, p. Mostowicza.

Zarząd Syndykatu powziął uchwałę na stopniowej treści: „Zarząd Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich wyraża kolędzę Mostowiczowi głębokie współczucie z powodu dokonanego nań zbrodniczego napadu przez nieznaną grupę zbrodniarzy”.

Kat uciął głowy dwóm robotnikom z Polski.

Berlin, 14 września.

W więzieniu magdeburskim stracono dwu sezonowych robotników rolnych — Filipa Petrowa i Grzegorza Urbańczyka.

Oskarżeni byli o morderstwo na osobie ekonomy i gajowego. Do ostatnich chwil wypierali się zbrodni, twierdząc, iż padają ofiarą pomyłki.

Sąd niemiecki uznał jednak, iż dowody ich zbrodni są dostateczne do odpokutowania jej na szafocie. Kat uciął więc im głowy.

Na widowni politycznej.

(Od własnego korespondenta).

KONWENT SENJORÓW SENATU.

Na 12-tą godzinę w plutek zwołany został konwent seniorów senatu.

NARADY CH. DEM.

Wczoraj obradował zarząd główny Chrześcijańskiej Demokracji. Omawiano sprawy organizacyjne oraz sytuację polityczną, którą referował poseł Chaciński i sen. ks. Albrecht.

SEJM ZBIERZE SIĘ W PONIEDZIAŁEK

W dniu wczorajszym kancelaria sejmu rozesłała do posłów zawiadomienie, że najbliższe posiedzenie nadzwyczajnej sesji sejmu odbędzie się w poniedziałek, dnia 19 b. m., o godz. 4-ej po południu.

DODATKI FUNKCYJNE DLA URZĘDNIKÓW.

W swoim czasie projektowane było wprowadzenie dodatków funkcyjnych dla niektórych kategorii funkcjonariuszów państwowych. Obecnie ministerjum skarbu opracowuje zasady nowego projektu uposażenia funkcjonariuszów państwowych. W nowym projekcie nie są przewidywane dodatki funkcyjne.

O czem piszą inni?

PRZEGLĄD PRASY.

RACHUNEK.

P. Stroński w „Warszawiance” (14 b. m.) podaje:

Dzisiaj, gdy sprawa wniosku polskiego w Genewie jest załatwiona i przypieczetowana ciężką, jednomyślnością odesłania do Komisji brzmienia zamierzonej uchwały ale... nie takiej, o jakiej się myślało, można dokonać obrachunku:

Najkrócej ujęte ujemne objawy są takie: W przebiegu sprawy nietylko nie dopuszczono jakiegokolwiek zaznaczenia, że nierównomierność zabezpieczenia w Locarno pokoju na Zachodzie i na Wschodzie jest szkodliwa i wymaga uzupełnienia, ale nawet wręcz stwierdzono, że tak jak jest obecnie jest właśnie wszystko w porządku.

Te części zadania objął, w porozumieniu z pp. Briand'em i Chamberlain'em zupełnie widocznym, p. Stresemann, podając w mowie swej z 9-go b. m. określenie, w którym każde słowo ma swą wagę:

„Układy z Locarno mają, że przyłączę się tu do niedawnych oświadczeń ministrów spr. zagr. francuskiego i angielskiego, doniosłe oddziaływanie na Zachód i na Wschód Europy. Wogóle układy te wcielają w zastosowanie wielkie zasady Ligi. W układach tych widzimy drogę, jak to co istnieje uchronić przed wojną i walką, a zarazem jak przyszyły prawidłowy rozwój stosunków między narodami w pokojowy sposób tak ukształtować, aby zapewniona była między nimi największa miara porozumienia przez usunięcie tego, co w takiej czy innej sprawie obecnie jeszcze dzieli.”

Najdokładniej tu powiedziano, że Locarno z jednej strony utrwała to co jest... mianowicie na Zachodzie, a z drugiej strony zmierza do rozwoju przez usunięcie niektórych rzeczy... mianowicie granic na Wschodzie, co Niemcy stale powtarzają.

Współdziałanie francusko-angielsko-niemieckie było szczególnie dotkliwie w zgodnym spychaniu wniosku polskiego w różny sposób aż do... życzyliwego ośmieszenia lub... niedwuznacznego karcenia.

P. Stresemann powiedział 9-go b. m.:

— Wiadomo, że dla obecnego Zgrupowania istnieje zamiysł pewnej... manifestacji mającej wyrazić myśl wyrzeczenia się napadu i gwałtu.

Czyż rzeczywiście takie uroczyste oświadczenie jest niczym wobec dzisiejszego stanu rzeczy? Prawda, niestety zobowiązania prawne wydałyby się bardziej pożądane. Ale ja mam odczucie, że... wiara i idea mogą być równie znaczące jak prawne ujęcie...

P. Briand dnia 10-go b. m.: — Obwołujmy pokój na wszystkie sposoby, czy one będą prawniczo ujęte, czy nie...

A p. Chamberlain dnia 10-go b. m. już ostrzej: — Należy wystąpić przeciw krokom sensoryjnym...

I to była jedyna bezpośrednia wzmianka w mowie p. Chamberlain'a o wniosku polskim.

Razem biorąc, trzeba powiedzieć, że przeprowadzenia tej sprawy na gruncie genewskim nie będzie się u nas zaliczało do najświetniejszych wspomnień naszej dyplomacji.

INTERWENCJA MARSZAŁKÓW.

„Rzeczpospolita” (14 b. m.):

Stosunek między władzą ustawodawczą a wykonawczą jest nietylko ciągle jeszcze niewyjaśniony, ale przeciwnie — zaciemnia się coraz bardziej.

Wczorajsza interwencja obu Marszałków u p. Prezydenta Rzpłitej, wskazująca, iż sposób zastosowany w tym wypadku „nie da się pogodzić” z wyraźnym brzmieniem Konstytucji, była więc rzeczą nietylko słuszną, ale i konieczną, stającą w tym wypadku upiarkowym minimum zastrzeżeń ze strony tych czynników, których zadaniem jest pilnowanie, aby w Państwie prawo nie było tylko martwą literą a zatem nieraz — igraszka. Historia ze zwołaniem zwyczajnej sesji budżetowej w roku zeszłym, kiedy postanowienie Konstytucji o zwołaniu „najpóźniej w październiku” w ten sposób wykonano, że zwołanie nastąpiło w nocy, dostownie na 40 minut przed 1-szym listopada, była już dość znamienym wskaźnikiem stosunku obecnego Rządu do ciała ustawodawczego i Konstytucji. Odtąd coraz nowe mamy pod tym względem przykłady. I dlatego wczorajsze wyjaśnienie sytuacji przez interwencję obu Marszałków było koniecznym postawieniem sprawy w sposób jasny i otwarty, bez szkodliwych przemilczeń i niedomówień.

O naszą twierdzę nad Bałtykiem

Na dzień 13 listopada b. r. wyznaczono wybory do Volkstagu gdańskiego. Na mocy konstytucji gdańskiej wybiera się posłów do owego ciała ustawodawczego na przeciąg czterech lat.

Pierwsze wybory odbyły się w roku 1919, t. j. zaraz po ukończeniu się W. M. Gdańska. Na ogólną liczbę 120 posłów wybrano wówczas 7 przedstawicieli Polonii gdańskiej. Liczba ta nie odpowiadała w zupełności liczebnej sile Polaków gdańskich, nie wszyscy bowiem Polacy oddali swe głosy na swą listę. Znaczna część polskich głosów padła, jak przypuszczali przywódcy Polonii gdańskiej, na centrowców i socjalistów. Były to głosy nieświadomych Polaków, idących na lep pochlebających im hasel owych partii. Polacy, mający wówczas w Volkstagu gdańskim siedmiu posłów, tworzyli osobną frakcję wzdłuż partii, korzystając z praw na mocy tego im przysługujących.

W roku 1923 odbyły się ponowne wybory do Volkstagu gdańskiego. Tym razem uzyskali Polacy już tylko pięć mandatów i nie mogli z racji tej utworzyć w Volkstagu własnej frakcji. To też mniej zaczęto się z nim liczyć. Niemcy gdańscy nie tąpili się ze swym zadowoleniem z porażki polskiej w Gdańsku. Osłabienie wpływu polskich w Volkstagu dało się także odczuć dotkliwie ludności polskiej w Gdańsku. Sprawa polska ucierpiała tam znacznie, zwłaszcza gdy rządy w swe rece ujął nacjonalistyczny senat. Prasa polska często pisywała o krzywdach polskich w Gdańsku. Senat gdański prawie nie liczył się z naszymi rodakami i głucho był na ich skargi. Nasza placówka w Gdańsku zaczęła słabnąć.

Jakie horoskopy wyłaniają się dla polskości na przyszłe wybory? Czy będą one dla nas lepsze od poprzednich? Mówiąc otwarcie, trudno uwierzyć w to, że przyszłe wybory poprawią nasz stan posiadania.

Badźmy szczerzy co do naszych sił w Gdańsku. Nie przeceniajmy ich, abyśmy nie byli później zamadzo rozczarowani. Powiedzmy sobie otwarcie, że nasze siły obecne są tam znacznie mniejsze, niż w roku 1919. Zmniejszenie się liczby obywateli gdańskich narodowością polską w Gdańsku przyczyniło się do naszej klęski wyborczej w r. 1923. Niejednemu szukali może przyczyn klęski w czem innym. Jednakże główną przyczyną pozostanie zawsze ubytek naszych sił w Gdańsku po r. 1919.

Po przejęciu Pomorza przez Polskę, dużo Polaków, posiadających obywatelstwo gdańskie, wyemigrowało z Gdańska na Pomorze lub do innych dzielnic Polski, przyjmując posady państwowe lub prywatne, lub też zakładając sobie interesy, warsztaty itd., zniewalało ich często ciężkie położenie w Gdańsku wzgl. trudności w zdobywaniu środków do utrzymania siebie i swej rodziny, zwłaszcza, gdy polskie placówki handlowe, które po rewolucji powstawały tam jak grzyby po deszczu, zaczęły rychło upadać, pozostawiając swoich pracowników (a chodziło tu o Polaków) na bruku. Na ich miejsce powstawały przedsiębiorstwa niemieckie. (Tak np. w dawnym wielkim gmachu Banku Przemysłowców przy Langgasse otwarto wielką kawiarnię niemiecką).

Z żadnej strony nie zapobiegano owej masowej emigracji polskiej z Gdańska. A przecież dobro i przyszłość sprawy polskiej w Gdańsku wymagały, aby zatamowano ten odpływ, zwłaszcza, że przyplwu nie było prawie żadnego. Kto ponosi tu winę, niech osadzi społeczeństwo. W żadnym razie nie ponoszą tu winy ci, którzy emigrowali z Gdańska, robiąc wbrew swej woli miejsce dla napływu niemieckiego, bo nie osuszczali oni tak ważnej placówki chętnie lub lekkomyślnie, lecz troska o byt materialny, o lepsze jutro, wypędzała ich z Gdańska. Przywódcy Polonii gdańskiej nie sprostowali się, jak szybko zmalały siły polskie w Gdańsku. Ujawniły to dopiero wybory w roku 1919 i 1923. Można było przecież zapobiec owej masowej emigracji. Mogła być w tym względzie działać coś gmina polska, do której przeważna część naszych emigrantów należała. Gmina polska mogła być zwrócić na to uwagę naszym kompetentnym czynnikom, w których mo cy było zapobieżenie tej emigracji. Mamy przecież w Gdańsku dużo jeszcze firm i instytucji handlowych polskich, w któ-

rych można zatrudnić poważną część Polaków obywateli gdańskich, mamy też polską dyrekcję kolejową, pocztę polską itd. Czyż nie byłoby tam miejsca dla niejednych z tych, którzy opuścili teren gdański i przyczynili się mimo woli do naszej ostatniej klęski wyborczej? Przecież w wielu firmach polskich zatrudnia się Niemców! Ich miejsce mogliby zająć bardzo dobrze Polacy, obywatele gdańscy. W urzędach zaś polskich pracuje wielka część rodaków naszych, niemających obywatelstwa gdańskiego. Zasadniczo nie można mieć nic przeciwko temu, jednakże Polacy ci, nie posiadając tam prawa wyborczego, nie mają najmniejszego wpływu na życie polityczne W. M. Gdańska. Czyż i ich miejsce nie mogliby zająć z niektórymi wyjątkami Polacy z obywatelstwem gdańskim i przez to przysporzyć głosów przy wyborach Polonii gdańskiej?

Na jednym z ostatnich wieców przedwyborczych w Gdańsku uchwalono m. in. rezolucję przeciwko odpływowi polskiemu z Gdańska ze względu na niebezpieczeństwo klęski przy następnym wyborach. Oznacza to, że przywódcy Polonii gdańskiej zrozumieli, gdzie znajduje się główne źródło zła, zwiastującego nam porażkę wyborczą. Nie wiadomo tylko, czy rezolucja ta zostanie w czyn obrócona. Gdyby podobne uchwały zrealizowane były zaraz po pierwszych wyborach, to nietylko utrzymalibyśmy dotychczas nasz stan posiadania w Volkstagu gdańskim, ale moglibyśmy liczyć nawet na pewien naturalny przyrost sił. Obecnie nie można na dopływ prawie wcale liczyć. Jest rzeczą wiadomą, że Polakom (obywatelom polskim) ogromnie trudno uzyskać obywatelstwo gdańskie. Polaków, którzy obywatelstwo gdańskie nabyli nieomal niema wcale. Tymczasem Niemcom czy to z Rzeszy, czy z Polski łatwo nabyć obywatelstwo gdańskie. To też Niemcy gdańscy, a zwłaszcza tamtejsze koła nacjonalistyczne, mają zawsze świeży dopływ sił.

Cóż należy uczynić, aby siły nasze w Gdańsku wzmocnić?

Należałoby w pierwszym rzędzie zapobiec dalszemu odpływowi z Gdańska Polaków z obywatelstwem gdańskim, a przede wszystkim trzeba by sprowdzić tam z powrotem z Polski tych wszystkich Polaków, którzy mają jeszcze obywatelstwo gdańskie (wielu bowiem już je, niestety, utraciło). Zrealizowanie tego uważamy za najgłówniejszy warunek wzmocnienia naszej pozycji w Gdańsku. Wypełnienie ostatniego warunku napotkać wprawdzie na dość poważne trudności. Sprowdzając bowiem Polaków do Gdańska, trzeba im dać zapewnienie bytu, a więc dać im posady, pomoc w zakładaniu warsztatów, sklepów itd. Jest to jednakże w mocy kompetentnych czynników.

Pieniądze, które wydaje się na propagandę wyborczą w Gdańsku (mamy tu na myśli nadzwyczajne fundusze wyborcze) można użyć na powyższy cel, a skutek byłby prawdopodobnie dobry i żywioł polski w Gdańsku wzrosłby bar-

dzo, mogliśmy śmiało dopominać się o nasze prawa. Nie trudno wcale odszukać wszystkich obywateli gdańskich narodowości w Polsce. Rejestrację ich mógłby łatwo przeprowadzić Związek Obrony Kresów Zachodnich. Coprawda nie można będzie wspomnianego projektu w krótkim czasie zrealizować, należałoby jednakże nad tem się zastanowić, czy nie trzeba by go jaknajwcześniej przeprowadzić.

Z placówki naszej w Gdańsku nie wolno nam ustępować. Nie wolno nam również jej osłabiać. Przeciwnie, trzeba ją stale umacniać, bo przez to umacniamy również i nasz dostęp do morza.

Niech dawne błędy będą dla nas skuteczną nauką na przyszłość. Każda nasza porażka na terenie gdańskim oznacza osłabienie naszych wpływów nad Bałtykiem. Fali niemieckiej, która gwałtownie naciera na nas na terenie gdańskim, trzeba stawić skuteczny opór polski.

B. K.

Król Egiptu Fuad, po odwiedzinach w Anglii, na wywczasach na Lido koło Wenecji.

ŚWITY POLITYCZNE.

WALKA O BARWY SZTANDARU.

Znamienny wskaźnik nastrojów dzisiejszych Niemiec.

(Korespondencja własna).

Berlin, we wrześniu 1927 r.

„Zagadnienie sztandaru jest kwestią godności narodowej i prestige'u całego ludu niemieckiego”. Jeśli socjalistyczny premier pruski, pan minister Braun, uznał za właściwe i wprost konieczne w tak kategoryczny sposób postawić sprawę po zornie — a może nawet, w jego wnętrzu — przekonaniu, rzeczywistości — podjętą, to musiały istnieć ku temu ważne powody. Zresztą, istnieje jeszcze znamienniejszy wskaźnik — zachowanie się ministra Reichswehry, pana Gesslera, którego trudno podejrzewać o nadmierne sympatie do radykalnych hasel demokratycznych; a przecież i on oświadczył wyraźnie, że nie będzie odwiedzał hotelu berlińskiego, nie przystojonych na skutek polecenia właścicieli, w sztandarze o barwach republikańskich.

Czarno-biało-czerwony, czy też czarno-czerwono-złoty? W istocie, jest to znacznie głębszy i poważniejszy konflikt ideologiczny, aniżeli prosty zatarg o takie lub inne kolory emblematów państwowych. Te różnice w zestawieniu barw uosabiają, właściwie mówiąc, dwie odmienne interpretacje Konstytucji Weimarskiej! W długich i namietnych dyskusjach na temat sztandaru przytaczane były nietylko argumenty uczuciowo-patriotycznej natury, ale też i względy o charakterze czysto praktycznym, ekonomicznym. Czarno-czerwono-złote barwy łączą się w pojęciu prawicowego obozu ze snutym określeniem dziejów Niemiec, które pomiędzy 1815-ym a 1848-ym rokiem ponosiły szereg porażek dyplomatyczno-politycznych. — w państwowym życiu wewnętrznym — zdradzały chwilami wyraźne zamiary wejścia na fory dosyć rewolucyjnego libe-

ralizmu o romantycznym pokroju. Czarno-biało-czerwone natomiast sztandary powiewały w epoce tworzenia się „Gross-Deutschland”, chwaly militarnej, imperjalizmu Bismarckowskiego, ekspansji gospodarczej — „przypominają świetne zwycięstwa nasze w dziedzinie handlu światowego, odnoszone w ciągu 40 zgora lat, są symbolem ducha, który ożywił wszystkich kupców, przemysłowców i rzemieślników niemieckich”, jak przypominał senator Sthamer. Reakcyjniści zostali, jak wiadomo, przegłosowani, ale poczyniono im ustępstwa i nawet dosyć znaczne, w marynarce bowiem i wojsku zachowano dawne kolory z nieznacznymi tylko i dyskretnymi modyfikacjami. Tradycje i postulaty republikańskiej demokracji uwzględniono przy układaniu ogólnopństwowego emblematu.

Nie był to jednak triumf kompletny, odnośny bowiem paragraf Konstytucji Weimarskiej nie zawiera żadnych wyraźnych postanowień obowiązujących, z czego oczywiście skwapliwie skorzystały strony nietytuwa monarchistyczne i prawicowe wszelkich odcieni, by przy każdej sposobności manifestować przeciw republikańskiemu sztandarowi. Poparcie, okazywane tym malkontentom przez wpływowe sfery dyplomatyczne i wojskowe świadczyło o niepopularności nowego ustroju wśród poważnego odłamu społeczeństwa, i nie mogło przyczynić się do zaufania zagranicy w trwałości pacyfistycznej polityki niemieckiej i tak już niejednokrotnie kwestionowanej. Zachowanie się hotelarza berlińskiego bezpośrednio po nietaktownej i nietaktownej mowie pana von Kardoffa mogły jeszcze bardziej wzmocnić podejrzenia ostrożnych i pokój miłujących mężów stanu we Francji i innych krajach ościennych, należało więc zająć w tej

sprawie najzupełniej zdecydowane stanowisko. Tym okolicznościom przypisać należy cyrkularz ministra Gesslera, przypominający oficerom, że czarno-czerwono-złote kolory i jedynie one wódnie powinny na budynkach rządowych. To drobne zadośćuczynienie trzeba było dać zaniepokojonej zagranicy. Kontrowersja zaostroszyła się ponownie z powodu szowinistycznych wybryków hotelarzy w czasie bankietu, urządzonego w znanym „Adlonie” dla burmistrza New Yorku, p. Walkera. Bojkot ogłoszony przez prezesa berlińskiej rady miejskiej, był dla tych ultrapatriotów prawdziwą niespodzianką, tem przykrejszą, że godząca dotkliwie w ich kleszenie. Próbowali oni przeciwko takiemu postępowaniu protestować, grozili nawet powództwem sądowym i domaganiem się odszkodowania za poniesione z tego tytułu straty, musieli wszakże skapitulować, zachowanie się bowiem ludności, wistającej z uznaniem energię okazaną w tym wypadku przez władze miejskie, dowiodło im, że przeholowali.

Incydent, mający, jak już wyżej zaznaczono, o wiele głębsze podłoże, nie został wyczerpany. Przeciwnie, mówi się głośno o tem, że prawica zgłosi z jego powodu ostrą interpelację natychmiast po wzniesieniu posiedzeń Sejmu pruskiego i nawet użyje kwestii sztandaru, jako pretekstu, by obalić teraźniejszy rząd, posiadający zbyt lewicowe zabarwienie. Wówczas atoli cała sprawa przeniesiona zostanie na szersze forum Reichstagu i może posłużyć powodem walnej bitwy pomiędzy dwoma zjawami niemieckiej myśli politycznej.

Jak będą urządzone komnaty królewskie w których zamieszka Najwyższy Dostojnik Państwa?

Z pośród sal, przygotowywanych na przyjazd Prezydenta Rzeczypospolitej, — została już w zupełności wykończona i stylowo urządzona główna sala reprezentacyjna Wawelu, t. zw. Izba poselska „Pod Głowami”, która przedstawia się niezwykle majestatycznie.

Dębowa posadzka parkietowa o lustrzanych połysku pokryta jest olbrzymim sukniem szkarłatnym, obsytem wzdłuż brzegów złotą frezdlą. Sukno to pokrywa również stopnie tronu, ustawionego na miejscu dawnego tronu królewskiego.

Obecnie zarząd Wawelu przygotowuje umeblowanie salonu, do czego posłużą wielkie arrasy Zygmunta Augusta i meble zabytkowe, któremi dysponuje zarząd Wawelu, m. in. skrzynie z 16-go wieku, szafy gdańskie i holenderskie z 17 wieku, kanapy i fotele i t. p. W apartamentach Prezydenta umieszczony będzie wielki garnitur mebli rokokowych z pałacu cesarskiego w Gałczyźnie, wykonanych z drzewa dębowego a obitych za czasów rosyjskich polskimi arrasami groteskowymi i herbowymi z 16-go wieku. Garni-

tur ten składa się z dużej kanapy, foteli i taboretów. Część urządzenia komnat mieszkalnych Prezydenta Rzeczypospolitej i jego świty zostanie nadesłana przez kancelarię cywilną z Warszawy.

Na wiadomość o wizycie najwyższego dostojnika w państwie na Zamku Wawelskim, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr. Jerzy Mycielski ofiarował dla sypialni Prezydenta wspaniałe olbrzymie łożo empirowe, które po wyjeździe Prezydenta pozostanie na Wawelu, jako dar prof. Mycielskiego.

Fakt ten winien znaleźć naśladowców wśród przedstawicieli starych rodów polskich, posiadających obiekty zabytkowe. W ten sposób zagadnienie urządzenia sal wawelskich zostałoby rozwiązane.

W ostatnich dniach kustosz zbiorów wawelskich, dr. M. Morełowski, przyjął dalszą partję obrazów z galerji Pinińskiego, tak, że w chwili obecnej Wawel posiada około 200 obrazów tej słynnej galerji, wśród których znajduje się bardzo wiele klejnotów starych szkół włoskich, holenderskich, francuskich, angielskich, hiszpańskich i polskich.

25-lecie „Neue Lodzer Zeitung“

W dniu dzisiejszym obchodzi „Neue Lodzer Zeitung“ jubileusz swego 25-letniego istnienia.

Założycielami „Nowego Dziennika Łódzkiego“ byli ś.p. red. Aleksander Milker i jego przyjaciel ś. p. red. Alexy Drewing.

Pierwszy numer „Neue Lodzer Zeitung“ ukazał się w dniu 15 września 1902 roku.

Wydawcy, powodowani szlachetną ambicją i troską o poziom pisma, w ciągu szeregu lat pokonywali piętrzące się trudności, zyskując coraz szersze koła czytelników i czyniąc z „Neue Lodzer Zeitung“ najważniejszy organ niemiecki w Polsce.

Dalecy od propagandy jakiegokolwiek szowinizmu lub waśni rasowych, przeciwnie, głosili hasło współpracy ze społeczeństwem polskim oraz przywiązania do swej przybranej ojczyzny. W tych czasach, gdy rządy zabórcze usiłowały wygrywać żywioły niemieckie przeciw polskości dla swych celów rusyfikacyjnych, „Neue Lodzer Zeitung“ pod światłem i obywatelskim kierownictwem ś.p. Aleksandra Milkera stanęła na platformie lojalnego współżycia ze społeczeństwem polskim, wychowując ogół Polaków, mówiących po niemiecku. To pełne umiaru i lojalności stanowisko zyskało też temu zasłużonemu piśmie i jego niezapomnianemu twórcy sympatię i uznanie całego społeczeństwa polskiego.

W roku 1914, z wybuchem wojny zespoliła redakcyjny pisma rozprószyli się i pozostali jedynie w niem ś. p. A. Milker i E. Volkmann, obecny redaktor „Neue Lodzer Zeitung“.

Drożej, drożej, ciągle drożej!

Koszty utrzymania w pierwszej połowie września wzrosły.

Pierwsza połowa września, a zwłaszcza drugi tydzień tego miesiąca, zaznaczyła się poważnym wzrostem cen na łódzkim rynku artykułów pierwszej potrzeby. Przedewszystkiem objęła ona artykuły nabiałowe, które znacznie podrożały. Kilku procentowa wyżka cen dotknęła również warzywa, posiadające mimo obfitych dowód tendencję zwyżkową. Wreszcie mięso i wyroby masarskie oraz

tłuszcze wykazały również pewną wyżkę. Poważne obawy nasuwa sprawa cen pieczywa.

Stabilizacja cen objęła natomiast artykuły kolonialne oraz cukier. Pierwsza połowa września zaznaczyła się więc ogólnie wzrostem kosztów utrzymania w porównaniu z poprzednim okresem, co procentowo wyraża się liczbą 1 — 1,5 proc.

Kredyty na cele rozbudowy.

Kiedy Bank Gospodarstwa Krajowego udzielać będzie pożyczek?

Wczoraj powrócił z Warszawy sekretarz sekcji budowlanej Centralnego Stow. Kupców w Łodzi, który odbył dłuższą rozmowę z wicedyrektorem Banku Gospodarstwa Krajowego w sprawie kredytów na cele rozbudowy.

Jak nas poinformowano, treścią rozmów były kwestje nader doniosłe dla naszego budownictwa.

Bank Gospodarstwa Krajowego udzielać będzie kredytów budowlanych jesz-

cze w ciągu bieżącej jesieni; narazie udziela się dalszych zaliczek na domy, których budowa już została rozpoczęta. Środek na udzielenie kredytów czerpane są częściowo z państwowego funduszu budowlanego, częściowo z funduszy własnych Banku Gospodarstwa Krajowego. Oczekiwane jest zresztą rozporządzenie wykonawcze w sprawie kredytów na cele rozbudowy. To samo rozporządzenie ureguluje doniosłą sprawę skonwertowa-

nia pożyczki krótkoterminowej na długoterminową (listy zastawne). Fundusze, uzyskane z konwersji obracane będą na budowę dalszych domów. Rzecz zrozumiała, że pierwszeństwo będą miały budowie już rozpoczęte. Wpływy z kon-

wersyj łącznie z sumą przeznaczoną przez Ministerstwo Skarbu na cele budowlane dadzą łącznie sumę 100 milionów złotych.

W najbliższym już czasie będzie można funduszami temi dysponować. (r)

Przerwanie komunikacji lotniczej pomiędzy Łodzią a Lwowem.

Dziś nastąpią ostatnie przeloty.

Wzmógł się ruch komunikacyjny tawrowy i pasażerski w związku z tegorocznymi Targami Wschodnimi we Lwowie spowodował uruchomienie z dniem 4 b. m. bezpośredniej komunikacji lotniczej pomiędzy Łodzią a Lwowem. Samoloty na tej

trasie cieszyły się znaczną frekwencją pasażerską. Dziś nastąpią ostatnie przeloty z Łodzi do Lwowa i ze Lwowa do Łodzi, poczem bezpośrednia komunikacja lotnicza na tej linii zostanie przerwana. (e)

Przed zjazdem straży pożarnych powiatu łódzkiego.

Program uroczystości na dzień 18 b. m.

Zapowiedziany na niedzielę, 18 b. m., zjazd konkursowy straży pożarnych z całego powiatu łódzkiego zapowiada się bardzo interesująco. Spodziewany jest przyjazd około 1000 członków okolicznych straży. Oficjalny udział w zjeździe wezmą przedstawiciele 62 straży z powiatu, w ćwiczeniach weźmie udział 17 oddziałów straży.

Program uroczystości niedzielnych, 18 b. m., zapowiada się jak następuje:

Godz. 10 rano — zbiórka w V oddziale Ł. S. O., przy ul. Emilji 30;
godz. 10.30 — ogólny raport;
godz. 11-ta — przemarsz do kościoła katedralnego św. Stanisława Kostki na na bożeństwo;

godz. 12-ta — defilada oddziałów przed starostą p. A. Rzewskim (defilada odbędzie się przed gmachem starostwa, Piotrkowska 100);

godz. 13-ta — obiad w V oddziale straży. Przerwa obiadowa;

14.30 — zbiórka drużyn na placu ćwiczeń w V oddziale, przy ul. Emilji Nr. 30. Losowanie kolejności ćwiczeń. Ćwiczenia. Ogłoszenie wyniku zawodów.

Wydział powiatowy wyznaczył dla zwycięskich drużyn trzy nagrody po: 250, 200 i 150 zł., oprócz tego nagrody wyznaczył powszechny zakład ubezpieczeń.

Rejestracja rocznika 1909.

Dziś rozpoczyna się rejestracja rocznika 1909 w lokalu biura wojskowo-policyjnego przy ul. Traugutta 10. Winni stawić się dziś mężczyźni tego rocznika, zamieszkałi w obrębie I komisariatu policji o nazwiskach na litery A, B, C, D, E, F, G oraz zamieszkałi w obrębie 7-go komisariatu policji o nazwiskach na litery A, B, C, D, E, F.

Jutro zgłosić się winni mężczyźni zamieszkałi w obrębie I komisariatu policji o nazwiskach na litery H, Ch, I, J, K, L, Ł, oraz mężczyźni, zamieszkałi w obrębie 7 komisariatu policji o nazwiskach na litery G, H, Ch, I, J, K. (i)

WZMOŻENIE EGZEKUCYJ PODATKOWYCH.

W łódzkich urzędach skarbowych wzmógł się nad ukończeniem wymiaru podatku dochodowego na rok 1927.

Jak informuje nas naczelnik wydziału II Izby Skarbowej wpływów podatkowe w ubiegłych miesiącach były nader słabe. Dlatego też Izba Skarbowa wydała wczoraj zarządzenie podległym sobie urzędom skarbowym, by przyspieszyły egzekucje podatkowe. (r)

ZE ZWIĄZKU HANDLOWCÓW POLSK.

Działalność Drużyn Śpiewaczych po okresie letnim rozpoczęła się z dniem 12-go września r. b.

Lekcje dla pań odbywają się w czwartki w godzinach od 7.30 do 10 wieczór, zaś dla panów w tymże czasie w poniedziałki.

Zapisy przyjmuje i informacjami udziela sekretariat Związku w godzinach wieczorowych.

ZATARGI Z ROBOTNIKAMI PRZY BUDOWIE SANATORJUM W TUSZYŃKU.

Od dłuższego już czasu trwa targ pomiędzy robotnikami zatrudnionymi przy pracach budowlanych sanatorium Kasy Chorych w Tuszyńku na tle odrzucenia podwyżki płac, udzielonej przez Kasę.

Wobec tego, że przedłużanie się zatargu powoduje poważne opóźnienie robót budowlanych, postanowiono w najbliższym czasie zlikwidować ten system prowadzenia prac we własnym zakresie i przekazać go prywatnym przedsiębiorcom. (e)

Z TOW. „LUTNIA“.

Po okresie wakacyjnym Tow. „Lutnia“ wznowia swą działalność. Jak nas poinformowano — w czwartek, dn. 15 b. m., odbędzie się pierwsza lekcja śpiewu chóralnego.

ZAPISY DO MIEJSKIEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ.

Miejska Doksztalująca Szkoła Zawodowa Wieczorowa przy ul. Kilińskiego 150 przyjmuje w dalszym ciągu zgłaszających się terminatorów elektrotechników w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od godziny 6.30 do 9 wiecz.

URZEDNICY PAŃSTWOWI ŻADAJĄ BEZPŁATNEJ SZKOŁY.

Wczoraj powróciła z Warszawy delegacja pracowników państwowych, która interwenjowała w Ministerstwie Oświaty w sprawie zniesienia opłaty czesnego w szkołach dla dzieci urzędników państwowych.

Delegację przyjął osobiście p. minister Dobrucki, który po wysłuchaniu delegacji przyrzekł zainteresować się tą sprawą i znieść w szkołach państwowych opłatę czesnego dla dzieci urzędników. (i)

Z KONSERWATORJUM MUZYCZNEGO H. KJEŃSKIEJ.

Lekcje w klasach fortepianowych, skrzypcowych, wolonczelowej i śpiewu solowego w konserwatorium muz. H. Kjeńskiej rozpoczynają się dn. 15 września. Za pisy przyjmuje kancelaria codziennie od 10 do 15, ul. Taragutta 9, tel. 30-86.

ARESZTOWANIE PRZEMYTNIKA TYTONIU.

Onegdaj zatrzymany został przez policję mieszkaniec Łodzi, Stanisław Janicki na dworcem kolejowym. Janicki pozostawał już od dłuższego czasu pod obserwacją władz z powodu uzasadnionego podejrzenia, iż zajmuje się on przemycaaniem tytoniu. Przy aresztowanym znaleziono większą ilość tytoniu pochodzenia zagranicznego, który skonfiskowano. (e)

NOCNE DYŻURY APTEK.

Dziś dyżurują apteki: F. Wójcickiego, Napiórkowskiego 27, W. Danieleckiego, Piotrkowska 127, P. Ilnickiego, Wólczajska 37, Leinwebera, Plac Wolności 2, J. Hartmana, Młynarska 1, J. Kahana, Aleksandrowska 80. (r)

OLBRZYMI POŻAR W DOBRACH HR. SKARBKA.

We wsi Borowno, stanowiącej własność hr. Karola Skarbka, wybuchł pożar. Ogień ogarnął, mimo szybkiej ratunek, kilka stodół napełnionych zbożem. Jedną z nich spłonęła zupełnie, a z trudem udało się uratować większe ilości na gromadzonego w pobliżu zboża. Pożar wybuchł od iskry z lokomotywy. Straży wynoszą około 100 tys. zł. (e)

Mieszkańcy powiatu łódzkiego na rzecz powodzian w Małopolsce.

Onegdaj w poniedziałek pod przewodnictwem p. starosty Rzewskiego odbyło się posiedzenie Powiatowego Komitetu Pomocy dla ofiar powodzi w Małopolsce Wschodniej. Na prezesa Komitetu powołano p. starostę Rzewskiego, na zastępcę wybrano p. Jana Świerca, burmistrza m. Zgierza, skarbnikiem został p. Rydlewicz z Chojen, sekretarzem p. A. Brzeziński. Przyjęto opracowaną przez p. starostę odezwę w sprawie akcji pomocy. Odezwę tę rozesłano już do poszczególnych gmin. Postanowiono, że wszystkie dary w naturze i w gotowości będą przechodziły przez kontrolę Wydziału Powiatowego, poczem dopiero będą kierowane do Wojewódzkiego Komitetu Pomocy. W dniu onegdajszym na wzmiarkowanym posiedzeniu Komitetu zadeklarowano już doraźnie przeszło tysiąc złotych.

Przeciw marnowaniu grosza publicznego.

W ubiegłą niedzielę p. starosta Rzewski dokonał lustracji gmachu szkoły w Dzierżaninie, gm. Lućmierz. Gmach ten wybudowany przed 2 lata, znajduje się w nader opłakany stanie, a to skutkiem tego, że wybudowany został wadliwie i przy użyciu złych materiałów. Wydział Powiatowy na podstawie dokumentów, zebranych przez specjalną komisję z inż. Karłasińskim na czele, połączony winnych wad liwej budowy gmachu szkolnego do surowej odpowiedzialności za marnowanie grosza publicznego.

Prawo kwestowania w powiecie.

Wobec tego, że ostatnio teren powiatu łódzkiego jest obsypany bardzo licznymi przez różnych kwestarzy i kwestarki, zbierających ofiary na przeniebaczniejsze cele, niejednokrotnie na instytucje, nie wspólnego z terenem naszego województwa nie mające, co zmniejsza ofiarności obywateli powiatu na cele lokalne — starosta łódzki p. Rzewski wydał ostatnio zarządzenie, abyby gminy powołały na kwestowanie tym osobom, które przedstawiają odpowiednie zaświadczenia z Kurji Biskupiej lub Urzędu Wojewódzkiego. Z zakonów wolno kwestować jedynie zakonnikom z klasztoru O. O. Bernardynów (Piórków), O. O. Reformatorów (Brzeziny), O. O. Franciszkanów (Łagiewniki) i O. O. Bonifratrów (Łódź). Inni zakonnicy muszą przedstawiać zaświadczenia, motywujące charakter kwesty.

List z Zakopanego

Zakopane, we wrześniu 1927.

Cóż stanowi piękno naszych Tatr, jak nie las... Pewnie, że i same Tatry jako takie przedstawiają duże wartości — ale coż znaczyłaby naga, szara skała bez tej u stóp jej rozciągającej się korony lasów tatrzańskich, bez tych szmaragdowych łąk i porostów rdzawo zielonych... Jakżeż smutne sprawiałoby wrażenie dziki i jałowy karst... Nie dziwi też tem samem nikogo troska o ten las — nie dziwia nikogo zabieganie wielu jednostek o stworzenie z lasów tatrzańskich ochronnego pasu, któryby łącznie z łańcuchem górskim miał utworzyć w najbliższej przyszłości Park Narodowy...

A był niedawno taki moment, że lasom tatrzańskim groziła zupełna zagłada. Zaczęło się to w latach wojny, w roku 1916, w kwietniu, kiedy to niebawem okiść śnieżna pochłoniła na całym Podiastrze olbrzymie spustoszenia. Pod raporem masy śnieżnej łamały się tysiące, ba — dziesiątki tysięcy gonych świerków... Trupy ich zaległy zbocza regli, grożąc niebezpieczną inwazją kornika małego a wielce dla lasów świerkowych groźnego chrząszczyka. Po okiści śnieżnej, przyszły potem wiatry halne... Wiatry tak silne, że najstarsi ludzie podobnych nie pamiętali. Rozszalały się one nad całym Podiastrzem w dniach 6 grudnia i 6 stycznia. Prócz tych dwu niebawem silnych, powtarzały się w roku 1916 i 1917 parokrotnie słabsze, niemniej jednak szkodliwe wiatry. Złomisk, wykotów przybywało... Ręk do pracy nie było... Nic dziwnego, wojna... Drzewo leżące w lesie zaczął opadać kor-

Halina-Marja Tomaszewska

Magister Nauk Ekonomiczno-Politycznych Uniwersytetu Poznańskiego.

Po długich i ciężkich cierpieniach zmarła w Zakopanem 14 września r. b., o czym zawiadamiają pogrążeni w głębokim smutku.

Ojciec i brat.

O przyszły wzór rzemieślnika.

Problem szkół zawodowych doksztalających.

Dobrość postawienia na odpowiednim poziomie inteligencji pracowników, zatrudnionych w przemyśle, rzemiośle i handlu powinna być należycie doceniana zarówno przez państwo, jak i społeczeństwo.

Ograniczenie się przez młodzieńca do nabycia w warsztacie pracy wiadomości praktycznych bez równoczesnego pogłębienia ich wiadomości teoretyczno-zawodowej stwarza z pracownikiem przemysłowym marnego zawodowca na całe życie. Zrozumienie tej prawdy przez zainteresowanych jest w Polsce niedostateczne to samo można powiedzieć i o pracodawcach. Dlatego też u nas, poczynając od roku 1924, państwo obejmuje pewne kategorie pracowników obowiązkiem uczęszczania do szkół zawodowych doksztalających.

Pierwsze tego rodzaju postanowienia zawarte są w ustawie z dnia 2 lipca 1924 roku w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet oraz w rozporządzeniu ministra pracy i opieki społecznej z dnia 31 grudnia 1924 roku, wydanego w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o wykonaniu obowiązku szkolnego przez młodocianych.

Przepisy te, aczkolwiek wprowadzają w stosunku do młodzieży obowiązek uczęszczania na naukę doksztalania, nie regulują jednak jednej z najważniejszych spraw, a mianowicie sprawy uzdolnienia zawodowego.

Kwestję tę fraktuje dopiero w sposób zadowalający ustawa o prawie przemysłowym z dnia 7 czerwca 1927 roku. Ustawa ta wchodzi w życie w dniu 15 grudnia r. b. Rada Ministrów może jednak w drodze rozporządzenia odroczyć ten termin ogólnie lub dla poszczególnych województw, najwyżej wszakże na trzy dalsze miesiące.

Postanowienia cytowanej ustawy odnośnie młodzieży przemysłowej są następujące. Ustawa nakłada na ucznia przemysłowego obowiązek regularnego ucze-

szczania do szkoły zawodowej doksztalającej, pracodawca zaś winien przestrzeżyć, aby uczeń do tej szkoły chodził regularnie. Za niezastosowanie się do powyższego pracodawcy i uczeń będą karani w drodze administracyjnej (upomnienie, grzywna, areszt).

Ustawa przewiduje dalej, jakie należy mieć kwalifikacje, aby być dopuszczonym do egzaminu na czeladnika. Wymagane jest posiadanie: a) świadectwa ukończenia nauki lub też świadectwa, stwierdzającego czas nauki oraz b) świadectwa szkolnego z ukończenia nauki w publicznej szkole doksztalającej zawodowej, albo świadectwo, stwierdzające posiadanie wykształcenia, uznanego przez państwowe władze szkolne za równoważące z wykształceniem, jakiego daje ukończenie publicznej szkoły doksztalającej zawodowej.

Kto nie odpowiada tym warunkom nie będzie mógł być wyzwolonym na czeladnika, a w przyszłości na mistrza (majstra).

Z chwili wejścia w życie ustawy o prawie przemysłowym państwowe władze szkolne będą musiały rozszerzyć sieć szkół zawodowych na prowincji, gdzie — szczególnie w małych miasteczkach — szkół zawodowych prawie że nie ma.

Na terenie naszego miasta istnieje 38 szkół zawodowych doksztalających, których ukończenie czyni zadość przepisom ustawy. Szkoły te utrzymywane są przez miasto i subsydjowane przez państwo. Nauka w miejskich szkołach zawodowych jest bezpłatna, kurs nauki trzyletni, lekcje odbywają się cztery razy w tygodniu.

Szkoły zawodowe przystosowane są do specjalności uczniów. Poszczególne zawody łączone są w następujące grupy: a) metalowcy, b) stolarze, tapicerzy f.f.p., c) krawcy i czapnicy, d) szewcy i rymarzy i t. p., e) drukarze, litograficy, malarze, jubilerzy i t. p., f) elektrycy, g) handlowcy, h) piekarze i cukiernicy, i) fryzjerzy, j) włókiennicy fabryczni.

małnego. Znikła też znaczna ilość niezalesionych zębów. Jeszcze lat parę, a świecące dziś jeszcze pustka przestrzenie pokryją się młodym lasem — rany po wojennej klesce zaczęła się zablizniać... Szczególnie poprawiła się gospodarka leśna na obszarze należącym do p. Jerzego Uznańskiego. Wstrzymano tam w zupełności wyrąb, natomiast zabrano się energicznie do zalesienia pustych przestrzeni. Kilkaśet morgów wymoszcza ilość niezalesionych zębów zmalała do liczby kilkudziesięciu morgów, które w roku przyszłym zalesione zostaną. W roku bieżącym zalesiono paręset morgów. Również korzystnie przedstawia się gospodarka na obszarze należącym do dóbr zakopiańskich Fundacji Kornińskiej i w lasach należących do siedmiu gmin (lasów wiłowskie), że natomiast jest jeszcze na obszarze należącym do p. Józefa Uznańskiego, na którym rządzą się jak szare gęsi różni przygodni kupcy i wyzyskiwacze łatwo-wierności właściciela. Również nieszczególnie dzieje się w lasach i przyłaskach włociańskich. Należy wyrazić jednak nadzieję, że i tam nastąpi poprawa — nadzieję tą rokuje energia p. Maternowskiego rządowego nadzorca lasów, który z wielkim oddaniem zajął się sprawą ratowania lasów tatrzańskich.

Rozpisałem się nieco obszerniej o sprawie lasów tatrzańskich i dla tego, że sam należałem swego czasu do tych co w chwilach groźnych czynili larum na całą Polskę w prasie — należy więc teraz w chwili gdy to niebezpieczeństwo minęło, uspokoić opinię publiczną i radośnie wieścią o uratowaniu lasów tatrzańskich podzielić się ze wszystkimi.

Karol Kwaśniewski.

MALY FELJETON.

Fatalizm 13-ki.

Piszę nam z Warszawy: Zbyteczne jest wspominać chyba, jakim fatalizmem dla wielu jest 13-ka. Przesąd stał się tak powszechnym, iż nawet w życiu publicznym wystrzegają się tej cyfry, ba, nawet w życiu gospodarczym. Szukać na to przykładów? Dostyć ich mamy ciągle. Warto parę wymienić:

Przy wyborach parlamentarnych w r. 1922 partie tak spekulowały przy składaniu list państwowych, ażeby tylko nie otrzypać numeru 13-go. Żadna z wybitniejszych grup politycznych nie dała się wziąć na lep tego numeru.

Podczas wyborów do Rady Miejskiej w Warszawie ugrupowania polityczne, skupione w komisji wyborczej, umówiły się pomiędzy sobą, że lista nr. 13 będzie wprowadzić zgłoszona, bo tego wymaga ustawa, ale jej przedstawiciele, podpisani pod nią, będą tak dobrani, że komisja listę tę unieważni. Jakoż się stało.

Lecz nie mówimy o ludziach! Czyś jeździł kiedy, Czytelniku, tramwajem nr. 13? Czy w twym mieście jest linia tramwajowa nr. 13? Bo w stolicy tego ferna. Warszawa odżegnywa się od feralnej trzynastki, nie zna jej, to jest: raczej znać nie chce! Są linie tramwajowe nr. 12 i 14, ale 13 ani śladu.

Trzeba przyznać, że nie wszyscy nieświadczą trzynastki. Są tacy, którzy oziębia do niej specjalną predylekcję. Zwłaszcza w dobie obecnej predylekcje te są przestrzegane, tak przestrzegane, że aż rzucają się w oczy. Tak, jak fatalistyczne jest unikanie trzynastki, tak traci pewnym fatalizmem jej wyszukiwanie.

Zestawmy kilka wydarzeń z ostatniej doby naszego życia publicznego — może one będą od słów wymowniejsze.

Słynny wywiad marszałka Piłsudskiego w „Kurjerze Porannym“, skonfiskowany przez komisariat rządu w Warszawie, wywiad zwrócony przeciw rządowi Witosa, ukazał się dnia 13 maja. Zamach majowy zaczął się dnia 13 maja.

Zgromadzenie Narodowe, które wybrało marszałka Piłsudskiego prezydentem, odbyło się dnia 31 maja (odwrotna trzynastka).

Powierzenie przez p. Prezydenta marszałkowi Piłsudskiemu misji tworzenia gabinetu nastąpiło dnia 3 października: 3 plus X daje trzynastkę.

Zwołanie zwyczajnej sesji budżetowej roku minionego nastąpiło dnia 31 października (znów odwrotna trzynastka); ale jej uroczyste otwarcie zostało wyznaczone dopiero na 13 listopada.

Teraz nadzwyczajna sesja sejmowa została otwarta dopiero od 13 września.

Zarządzenie o zwołaniu nadzwyczajnej sesji senatu zostało podpisane 9 września, ale otwarcie jej wyznaczono o 13 dni później, t. j. na 22 b. m.

Może to zaiste jest tylko czysty przypadek, może dziwny zbieg okoliczności. Zebrałszy jednak kilka dat z pamięci i wypadło nam to dziwne zestawienie.

Dodajmy jeszcze jedno: rada ministrów, urzędniłając, iż marszałek Piłsudski piastuje dwie foki: prezesa rady ministrów i ministra spraw wojskowych — posiada tek... również 13.

Czy to wszystko tylko przypadek czy fatalistyczny predylekcyja — niech każdy sądzi, jak uważa...

WSTEPNE EGZAMINY NA KURSIE METALOWYM RZEMIEŚNICZYM POLSKIEJ Y. M. C. A.

Dziś o godz. 6.30 odbędzie się wstępne egzaminy z języka polskiego i arytmetyki na kursie metalowym-czeladniczym.

Początek wykładów w poniedziałek dn. 19 września. Kandydat na powyższy kurs powinni w najbliższych dniach zapisać się w kancelarii Polskiej Y. M. C. A. Piotrkowska 89 od 5 — 9 wiecz.

Pierwszy wypadek tramwajowy na linii nr. 14.

Wczoraj zdarzył się pierwszy nieszczęśliwy wypadek na nowej linii tramwajowej nr. 14. Mianowicie 33-letnia Walerja Nowicka, zamieszkała przy ul. Składowej nr. 23, wskutek nieuwagi wpadła pod tramwaj przy zbiegu ulic Przejazd i Juliusza.

Do poszwankowanej wezwano karetkę pogotowia, lekarz którego po skonstatowaniu ciężkich obrażeń ciała, przewiózł ją do szpitala św. Józefa.

Co dziś usłyszymy z głośnicy radjo-aparatu? Program warszawskiej stacji nadawczej.

Czwartek, 15-go września.

Warszawa, 1111 m. — 12.00 Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, komunikaty P. A. T., nad program; 15.00 Komunikat meteorologiczny i gospodarczy, nad program; 17.00 „Wśród książek”, przegląd najnowszych wydawnictw o mowi prof. Henryk Mościcki; 17.25 Odczyt p. t. „Stan współczesny narodowości ukraińskiej” II, wygłosi p. min. Leon Wasilewski; 17.50 Nad program, komunikaty; 18.00 Transmisja muzyki tanecznej z kawiarni „Gastronomia”; 19.00 Komunikaty P. A. T.; 19.15 Rozmaitości, wypowiedzi p. Ludwik Lawiński. Komunikat Tow. Zachęty Hodowli Koni; 19.35 Odczyt p. t. „Dante a muzyka”, wygłosi dr. Marjan Henzel; 20.00 Komunikat rolniczy; 20.30 Koncert wieczorny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Jana Dworakowskiego, Janina Turoczyńska (śpiew), dyr. Józef Ozimiński (skrzypce) i prof. Jerzy Lefeld (akomp.). W przerwie koncertu biuletyn „Messenger Polonais” w języku francuskim; 22.00 Komunikaty policji, sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, komunikaty P. A. T., nad program.

Kraków, 422 m. — 18.00 Transmisja z Warszawy; 19.00 Rozmaitości; 19.10 „Skrzynka pocztowa”, inż. St. Broniewski; 19.30 Odczyt p. t. „Bezpośredniość w życiu i sztuce”, wygłosi red. Z. Drohocki; 20.00 Komunikaty; 22.30 Transmisja koncertu z restauracji „Pavillon”.

TEATR MIEJSKI.

Dzisiaj powtórzenie przedstawienia inauguracyjnego „Księcia Niezłomnego” w premierowej obsadzie z Juliuszem Osterwą w roli tytułowej. Po czątek o godz. 8 m. 30.

Jutro, pierwsze w sezonie przedstawienie po cenach popularnych (t. zn. dotychczas „najniższych”). Wznowiona będzie efektowna komedia w 4-ach aktach niemieckiej spółki autorskiej Bernauera i Oesterreichera „W rajskim ogrodzie” z Stefanią Jarkowską, A. Dunajewską i Tad. Krotkem w rolach naczelnych.

W sobotę i niedzielę wieczorem w dalszym ciągu przepiękny poemat dramatyczny Calderona — Słowackiego „Książę Niezłomny” z Juliuszem Osterwą.

W niedzielę po południu o godz. 4-ej pierwsze w sezonie przedstawienie dla sfer robotniczych. Dany będzie „Książę Niezłomny” z udziałem znakomitego gościa Juliusza Osterwy.

W piątek przyszedł tygodnia druga premiera sezonu: komedia w 4 aktach (5 obrazach) Ludwika Verneuil'a „Panna Flute” z Stefanią Jarkowską w roli tytułowej.

TEATR POPULARNY.

Dzisiaj i dni następnymi ciesząca się wielkimi powodzeniem sztuka historyczna Rydla „Królewski Jedynak”. Bogata wystawa kostiumowa zwłaszcza doskonała gra zespołu artystycznego, wielce ciekawa i interesująca, a nade wszystko żywa akcja, piękny język ojczysty — wróża sztuce długie powodzenie. Obsada ról premierowa. Ceny miejsc zwykle t. j. od 50 gr. do 2 zł.

Kasa czynna od 10 do 3-ej po poł. i od 5 do 9-ej wieczorem.

WIEK KINEMATOGRAFU.

Anglicy postanowili mieć swój własny Hollywood i w tym celu zamierzają przekształcić wspaniałe budynki, pozostałe po wystawie międzynarodowej w Wimbledon na obszerne pracownie filmowe, dokąd myślą sprowadzić najslawniejsze gwiazdy ekranu. Wszystkie prace architektoniczne powierzone są młodemu budowniczemu p. Alisterowi Mac Donaldowi, synowi ex-premiera angielskiego i głównego lidera potężnej Labour Party.

NOWE ZASTOSOWANIE GAZÓW ODURZAJĄCYCH.

Niemiecki profesor Heck, międzynarodowa powaga w dziedzinie zoologii, znalazł nader pożyteczne zastosowanie dla pewnego gatunku gazów. Posługując się on tą bronią dla chwytania żywcem orangutanów, odgrywających dziś dużą rolę w naukowych i medycznych badaniach. Dawnymi metodami łowione zwierzęta zamykano do klatek w takim stanie zmęczenia i podniecenia, że znaczna ich część ginęła po krótkim czasie. Obecnie dzięki gazom odurzającym operacja ta od bywa się bez trudu dla myśliwych i bez złych skutków dla zdrowia cennych małp.

OFIARY.

Na powodzian.

Dyrekcja Teatru Miejskiego z okazji inauguracji sezonu 1927/28 złożyła w dniu dzisiejszym zł. 100.

Kw. Nr. 832. Marjan Luba zł. 25.

Kw. Nr. 833. A. Szymański zł. 15.

TELEGRAM.

Polski Raid Samochodowy dla pań. — Dnia 10 i 11 bm. w dwóch etapach ogółem 700 km.

II miejsce **Citroën** seryjny, typ B 14 — kierowca pani Turnaj,

III „ „ „ „ B 14 — „ Jabłońska,

oba wozy bez punktów karnych przy udziale 16 współzawodniczek.

Przedstawicielstwo Fabryk Samochodów

„Austro-Daimler”. „O. M.” i „Citroën”.

ED. TESCHE

Łódź, ul. Piotrkowska 175, tel. 57-57.

KURIER SPORTOWY.

Francja zdobywa puchar Davisa.

Najstarsza i najbardziej zaszczytna nagroda tenisowa w konkurencji międzynarodowej, puchar Davisa, doczekała się wreszcie powrotu do Europy. 15 lat trwały zmagania Europy z Ameryką o powrót zaszczytnego pucharu. Udało się wreszcie Francji zwyciężyć reprezentację U. S. A. w stosunku 3:2 i już w roku następnym 1928 Francuzi bronić będą pucharu w swoim kraju.

Triumfatorami tego finałowego meczu byli Lacoste i Cochet, fenomenalni tenisiści i oni to zdobyli na Amerykanach trzy punkty, potrzebne do zwycięstwa. Początek kowo prowadził Amerykanin, wygrywając grę podwójną (Tilden, Hunter — Boro-tra, Brugnon) oraz grę pojedynczą Tilden — Cochet.

Tymczasem Lacoste wygrywa obie gry pojedyncze z Tildenem i Johnstonem, a Cochet wygrywa swoją grę z Johnstonem.

OTWARCIE NOWEGO GMACHU SPORTOWEGO T. S. „SIŁA”.

Nowy lokal Łódzkiej Siły zostaje w tym tygodniu ostatecznie wykończony i po dwóch tygodniach kompletnie oddany do użytku.

W związku z otwarciem nowego lokalu przy ul. Główniej, zarząd tego ruchliwego towarzystwa przystępuje do uroczystości otwarcia, która odbędzie się w dniu 30 września. Komisja sportowa Siły układa obecnie szczegółowy program uroczystości otwarcia. (e)

Puchar Davisa po raz pierwszy w Europie.

René Lacoste w (w karykaturze), słynny francuski tenisista, odniósł nieznaczne zwycięstwo nad Amerykanami w Filadelfii w stosunku 3:2 i tem samem zdobył puchar Davisa poraz pierwszy dla Europy.

Dział oficjalny L.L.O.P.N.

Komunikat Nr. 20.

Zarządu I-ej Ligi

z dnia 15 września 1927 r.

1) Wyznacza się termin nierozegranych zawodów Turyści—G.M.S. na dzień 18 b. m., boisko przy ul. Wodnej, godz. 16 m. 15.

Zarząd I-ej Ligi L. L. O. P. N.

Pięciobój nowoczesny o mistrzostwo armji i Polski.

W dniu 12 b. m. rozpoczął się pięciobój nowoczesny o mistrzostwo armji i Polski. W pierwszym dniu zawodów rozegrano strzelanie z pistoletów, oraz bieg pływacki 300 mtr.

W strzelaniu zwyciężył mjr. Leczewicz (4 p. strz. konnych) uzyskując 180 pkt. na 200 możliwych, przed por. Czejko (4 p. strz. konnych) 175 pkt. i por. Koprowskim (Szk. Kaw. Grudziądz) 173 pkt. W pływaniu na 300 mtr. zwyciężył Szelestowski (startujący tylko w mistrzostwie Polski) przed por. Małyszko (Szk. Pod. Art. Poznania), por. Szupenko (9 p. sap.), mjr. Pazderski (34 p. p.).

W drugim dniu zawodów odbył się konkurs szermierczy na szable w Kasyńce Garnizonowej. W zawodach tych zwyciężył por. Kuźnicki (10 wygranych 1 przegrana) przed por. Małyszko (9 wygranych 2 przegrane) i por. Kuprowskim (8 wygranych 3 przegrane).

W mistrzostwie Polski prowadzi Szelestowski, zaś w mistrzostwie armji por. Małyszko, podczas gdy zeszłoroczny mistrz armji kpt. Baran znajduje się na czwartym miejscu.

Z działalności P. Z. P. N.

Mimo braku najlepszych klubów ligowych P. Z. P. N. postanowił przeprowadzić rozgrywki o mistrzostwo między okręgami.

Rozgrywki międzyokręgowe o mistrzostwo PZPN. rozpoczynają się w nadchodzącą niedzielę. Do rozgrywek stają: Cracovia, ŁTSG, Skra, Amatorski KS., Makabi wileńska. Okręgi: pomorski, poznański, lubelski i łódzki nie podały jeszcze swych mistrzów.

Dla zasilenia swych funduszy WOZPN, urządza swój dzień, w którym kluby są obowiązane rozegrać szereg zawodów.

Program „Dnia WOZPN” jest następujący: 17 b. m. reprezentacja klubów polskich — repr. klubów żydowskich, 18 b. m. w Żyrardowie Żyrardowianka — repr. klasy C., w Wołominie Huragan — repr. kl. B.

S. S. „UNION” BUDUJE NOWY RING DLA BOKSERÓW.

Dowiadujemy się, że kierownictwo sekcji bokserskiej S. S. Union przystąpiło do budowy wspaniałego, składanego ringu, który będzie ustawiony w sali treningowej w Helenowie. Ring ten będzie podobny do ustawionego na placu w Helenowie, lecz niższy i mniej masywny, tak, iż z powodzeniem może on być wykorzystany w sali.

Troska o wspaniały rozwój powierzonej sobie młodzieży, przynosi zaszczyt kierownictwu S. S. Union. Jest to wielka zasługa kierownika sekcji p. Ottona Landdecke, wielkiego mecenasa sportu pięściarskiego. (e)

EXPRESS HANDLÓWY

„Kurjer Łódzki“.

Czwartek, 15 września 1927 r.

„Kurjer Łódzki“.

Środki do stabilizacji waluty.

ex) „Baseler Nachrichten“ z dn. 8-go b. m. zamieszczają treść drugiego z rzędu wykładu na powyższy temat, wygłoszonego przez znanego ekonomistę amerykańskiego, profesora Irvinga Fishera w „School of International Studies“ w Genewie. Zasadnicze wywody uczonego brzmią następująco:

Jak wiadomo, w Anglii znany ekonomista Keynes i b. kanclerz skarbu Mac Kenna propagowali stworzenie t. zw. waluty manipulacyjnej, a mianowicie w tym sensie, że funt sterlinga miałby być stabilizowany w miarę wzrostu swej siły nabywczej. Projekt ten nie został jednakowoż przyjęty, ponieważ opinia publiczna w Anglii ze względów uczuciowych wypowiedziała się za powrotem do standardu złota. Okazało się atoli po niewczasie, że Anglia powróć ten przyplacić musiała silną depresją gospodarczą, bezrobociem i zaburzeniami społecznymi. Co zaś jeszcze gorsze, to że inne narody poszły niestety za przykładem Anglii. Zarówno Francja jak i Włochy dały bowiem z całej siły do rewalozacji swej waluty. Dotychczas jednak żaden z tych dwóch krajów niezdolny przywrócić dawnego paritetu złota, ponieważ chodzi tam o znacznie większe rozpięcie, aniżeli przy funcie szterlinga.

Po wojnie w niektórych krajach Europy Środkowej sfery gospodarcze pragnąc zabezpieczyć się przeciw fatalnym skutkom wahań waluty zawierały umowy, dotyczące zobowiązań płatniczych przeważnie w pszenicy lub życie. W szczególności na Węgrzech przyjmowano depozyta z tem zastrzeżeniem, że ich wypłata miała być uskuteczniiona nie w koronach, lecz na podstawie chwilowej ceny żyta.

Od takich umów, opiewających na pewien towar, prowadzi tylko jeden krok do standardu ugruntowanego na różnorodnych towarach. Innymi słowy: dłużną sumę pieniężną dopasowuje się do zmian pewnego wskaźnika cen. Byłoby rzeczą niezmiernie wagi, gdyby i w krajach o walucie złotej zaprowadzono ten system. Opieranie się na wskaźniku cen pozostanie jednak tylko częściowym środkiem zaradczym, choćby się nim posługiwały nawet miliony ludzi. Rozpowszechniona bowiem „iluzja pieniądza“ będzie zawsze stała na przeszkodzie ogólnemu posługiwaniu się tym środkiem. Jakiegoż więc innego sposobu należałoby się chwycić celem osiągnięcia stabilizacji siły nabywczej pieniądza?

Otóż od chwili zawarcia pokoju między stanem i bankierzy doszli stopniowo do przekonania, że taka planowa stabilizacja musi jednak być możliwa skoro inflacja i deflacja są przecież także tylko produktem ludzkiej woli. Przekonano się przede wszystkim, że utrzymywanie wartości kredytowych środków płatniczych w jej stosunku do złota już ze względu na zapasy tego kruszcu nieodpowiadające zawsze ilości, znajdującego się w obiegu pieniądza, jest iluzoryczne. Jednocześnie zaś stwierdzono, że objętość kredytów zawsze daje się kontrolować, że więc tem samem bez naszej woli istnieje w rzeczywistości waluta manipulacyjna.

Rozstrzygająca rola przypadła tu amerykańskiemu Federal Reserve Bankom. Stojący na ich czele gubernator Strong na czas doszedł do przekonania, iż wobec nadmiaru zapasów złota w tych instytucjach stabilizacja jest konieczna. Gdyby Strong trzymał się starej teorii wypożyczalby rezerwy złota Federal Banków tak długo, aż objętość kredytów i poziom cen podwoiłby się. Wynikiem zaś takiej polityki byłaby inflacja z jej fatalnymi skutkami podobnie, jak to się stało w latach 1917 do 1920. Dlatego też

Strong w 1922 roku, chcąc zapobiedz powtórzeniu się katastrofy inflacyjnej, dał wszelkimi siłami do stabilizacji dolara drogą odpowiedniej kontroli kredytu. Strong stwierdził bowiem, że system pieniężny może tylko wtedy być zdrowy, gdy jednostka pieniężna wymienna jest na pewną ilość złota. Cała polityka Federal Reserve Banków zasadza się głównie na ochronie przeciw inflacji i deflacji. Mało kto jednak zdaje sobie dziś sprawę, że już samo zahamowanie inflacji i deflacji przyczynia się w wysokim stopniu do tak podziwianego rozkwitu gospodarczego Ameryki. Najlepiej zrozumiał to Mac Kenna, b. angielski kanclerz skarbu, a obecnie prezes jednej z największych instytucji bankowych świata: Midland Banku. I dlatego też wystąpił on ostro

przeciw przestarzałemu systemowi Banku Anglii, wskazując słusznie na fakt, że reforma banków emisyjnych przeprowadzona po wojnie w Niemczech, Austrii, Polsce, Czechosłowacji i na Węgrzech nie wzorowała się na tym systemie.

Gubernator Strong posunął się atoli jeszcze o dalszy krok naprzód. Oto poznawszy, że sama Ameryka nie może rozwiązać problemu stabilizacji walut całego świata, zwołał do Nowego Jorku konferencję przedstawicieli wielkich banków emisyjnych, celem nakłonienia ich do współdziałania w tej dziedzinie. Należy spodziewać się, iż ścisły kontakt między temi instytucjami z czasem doprowadzi do zamierzonego celu.

A.

Polityka kredytowa a rzemiosło.

W dniu 7 września b. r. odbyło się zebranie Komitetu Głównego Centralnego Towarzystwa Rzemieślniczego w Państwie Polskiem.

Komitet Główny na skutek wiadomości o zamierzonych zmianach w polityce kredytowej Ministerstwa Skarbu, zmierzających do ograniczenia operacji aktywnych P. K. O. do zakupu papierów kredytu długoterminowego, wyraził uwagę czy słuszną będzie rzeczą ze strony P. K. O. sumy płynące z obrotu czekowego lokować w papierach długoterminowych (rolnictwa) tem bardziej, że na obrót czekowy składa się w głównej mierze przemysł, rzemiosło i kupiectwo.

Zamierzone ukrócenie czynnych operacji kredytowych P. K. O., choć uzasadnione z punktu widzenia konieczności uporządkowania rynku dla papierów długoterminowych, a wyrażające się wstrzymaniem już dziś wydawania kredytów z P. K. O. dla spółdzielni wszechwzrostowych (rzemieślnicy, kupcy i t. p.) wywołuje wielkie rozgorzyczenie i niepokój wśród rzemieślników.

Ze względu na wielkość niezaspoko-

ionych potrzeb kredyty dla rzemiosła bezgłędnie nie mogą nie tylko ustać, ale muszą być powiększone.

O ile Rząd zamierza przeprowadzić celowe zmiany w polityce kredytowej względem spółdzielni wszechwzrostowych jak również i rzemiosła, to źródłem kredytów w miejsce P. K. O. mógłby być ustanowiony tylko Bank Gospodarstwa Krajowego, nigdy zaś Państwowy Bank Rolny, którego dotychczasowa polityka nie daje ręką dostatecznego zaspokojenia potrzeb sfer miejskich. Przyszła akcja kredytowa Banku Gospodarstwa Krajowego powinna być: 1) w imię palących potrzeb członków spółdzielni rzemieślników, kupców i innych znacznie powiększoną w stosunku do dotychczasowej, 2) winna planowo uwzględnić konieczność rozbudowania rzemieślniczych spółdzielni surowcowych i handlowych, które wydatnie przyczynią się do zmniejszenia kryzysu w rzemiosle, wreszcie 3) drogą udzielania kredytów długoterminowych Bank Gospodarstwa Krajowego winien przyczynić się do mechanizacji obecnych warsztatów rzemieślniczych.

ROZBICIE GŁOSÓW POLSKICH GODZI W INTERESY NASZEGO MIASTA — GODZI W INTERESY JEGO MIESZKAŃCÓW.

POLSKI WYBORCZY KOMITET GOSPODARCZY
PIOTRKOWSKA 104, TEL. 1-25.

UDZIELA WSZELKICH INFORMACJI W SPRAWIE WYBORÓW
CODZIENNIE OD 6 DO 8 WIECZOREM.

Agrariusze niemieccy sabotują traktat handlowy z Polską.

„Vorwärts“ o wojnie celnej z Polską.

ex) „Vorwärts“ zamieścił dnia 13 b. m. obszerny artykuł p. t. „Sabotaż pokoju gospodarczego“ z podtytułami „Wojna celna z Polską“ i „P. Schiele sabotuje traktaty handlowe“.

W artykule tym „Vorwärts“ stwierdza, że pomimo konferencji genewskiej i sztokholmskiej oraz oświadczeń, złożonych w Hamburgu, Niemcy prowadzą z Polską już trzeci rok wojnę celną, przynoszącą poważne szkody gospodarce niemieckiej.

Obecnie sytuacja przedstawia się tak, jakgdyby w tym stanie wojny celnej nic nie miało ulec zmianie. Po osiągnięciu

ctwa, Schiele, będzie mógł nadal sabotować w interesie kół agrarnych rokowania handlowe.

„Vorwärts“ przytacza dalej oświadczenie związku kół rolniczych w Niemczech, zamieszczone w organie związku w numerze z września b. r.

W artykule tym p. t. „Utrwalenie polsko-niemieckiej wojny celnej“ niemieckie koła agrarne wyrażają pozorne ubolewanie z powodu wprowadzenia maksymalnych cel taryfowych w Polsce, które mają wejść w życie z dnem 26 grudnia b. r. i twierdzą, że to zarządzenie polskie prowadzi z winy Polski do uwiecznienia istniejącej wojny celnej.

„Vorwärts“ dodaje do tego punktu uwagę, że polskie cele maksymalne nie weszłyby nigdy w życie w stosunku do Niemiec, gdyby niemieckie koła agrarne przez swą akcją sabotażową nie przeszkadzały zawarciu traktatu handlowego.

„Vorwärts“ przytacza następujące zdanie z oświadczenia agrariuszów:

„Struktura gospodarcza obu stron prowadzących rokowania niemożliwa w obecnych warunkach osiągnięcie porozumienia w czysto handlowych stosunkach. Zdanie to, według „Vorwärtsu“ najdobitniej wyraża powody, dla których min. Schiele odrzuca wszelki kompromis w sprawie rokowań handlowych z Polską.

W dalszym ciągu „Vorwärts“ przypomina, że postanowienia traktatów handlowych francusko-niemieckiego i niemiecko-jugosłowiańskiego nie mogły dać Niemcom wszystkich korzyści wobec trudności, jakie czyniły koła agrarne. — Obecnie związek rolniczy oświadcza, że porozumienie gospodarcze pomiędzy Polską a Niemcami jest rzeczą niemożliwą, a więc wypowiada się za przedłużeniem i utrzymaniem na stałe wojny celnej.

Tego rodzaju stanowiska kół rolniczych „Vorwärts“ nazywa bezwstydem i oświadcza, że niemiecki przemysł przetwórczy, zwłaszcza przemysł śląski może liczyć na poparcie całej klasy robotniczej, jeżeli podejmie akcję za doprowadzeniem traktatu handlowego z Polską do skutku. Jest to tem bardziej potrzebne — zaznacza „Vorwärts“ — że dziś zanosi się na to, iż nawet te ustępstwa, które dotychczasowy przedstawiciel niemiecki w rokowaniach handlowych p. Lewald poczynił w Polsce w imieniu Niemiec, natrafiają na nowe sprzeciwy ze strony kół agrarnych i ministra Schielego.

PODRECZNIKI SZKOLNE
KSIĘGARNIA
47 LUDWIKA FISZERA 47
PIOTRKOWSKA 47

Szkoła tańca
W. LIPiŃSKIEGO GRAND HOTEL
(Trangutta 1).

Kursy popularne i grupy zamknięte.
Wykłady dla młodzieży. Lekcje prywatne

WALISZE 1122
do REKLAM GAZETOWYCH
CENNIKÓW PROSPEKTÓW
Zdjęcia fotograficzne dla celów reprodukcji
RYSUNKI PROJEKTU REKLAMOWE
i WYDAWNICZE WYKONYWA
BORKENHAGEN 100
ŁÓDŹ Piotrkowska

OSTATNIE WIADOMOŚCI.

Kto się zbroił w Europie?

Niemcy wydają na wojsko pięć razy więcej od Francji.

Tel. własny „Kur. Łódzkiego”.
Paryż, 14 września.
„Temps” oblicza na podstawie artykułu „France Militaire”, że szkolenie armii niemieckiej kosztuje pięć razy więcej, niż we Francji.
Związane z wyszkoleniem wydatki uboczne na materiały i t. d., są 6 razy wyższe. Koszty utrzymania materiału wojennego wynoszą w Niemczech 260 milionów

franków, wobec 130 milionów wydawanych na ten sam cel przez Francję.
W Niemczech pozycja jednorazowego wydatku w budżecie wojskowym wynosi 200 milionów franków, we Francji 8 milionów.
Nadto fundusz dyspozycyjny ministra Gesslerera, który umożliwia mu niekontrolowane szkolenie rezerw, wynosi 125 milionów franków.

Polska przystępuje do europ. kartelu stalowego.

Porozumienie osiągnięto.

Tel. własny „Kur. Łódzkiego”.
Berlin, 14 września.
Luksemburskie pismo „Usine” donosi, że p. Kiedroń, przewodniczący delegacji polskiej do rokowań z kartelem stalowym wyraził pogląd, iż po korzystnym przebiegu rokowań w Marjebadzie i Berlinie

porozumienie w sprawie polskiego kontyngentu eksportu w ramach kartelu stalowego jest osiągnięte.
Uzgodniona kwota eksportowa dla polskiego wywozu odpowiada życzeniom polskim.

Likwidacja powstania w Taurogach.

Minister wojny o nieudanym zamachu.

Agencja telegraficzna „Express”.
Kowno, 14 września.
Minister spraw wojskowych Daukantas udzielił przedstawicielom prasy wywiadu na temat wydarzeń w Taurogach. Według jego oświadczenia nieudany zamach w Taurogach nie był wystąpieniem pewnej partii politycznej, chociaż niektóre osobistości polityczne brały udział w

tym dziele. Wypadek w Taurogach minister Daukantas określił jako zwykły napad bandycki, na dowód czego przytoczył fakt, iż zrabowano nie tylko bank państwa, lecz również i 2 prywatne banki. Pogłoski jakoby elementy wyrotowe zamierzaly wywołać ferment i w innych miejscowościach nie odpowiadają prawdzie. Minister Daukantas zaprzecza po-

głoskom o rzekomym ogłoszeniu stanu wojennego.

EGZEKUCJA.

Kowno, 14 września.
Do tej pory wykonano egzekucje na

6 skazanych na śmierć za udział w zamachu. W toku jest jeszcze proces 11 oskarżonych. 20 osób odsiada w więzieniu na rozpoczęcie dalszych procesów. Wszystkim oskarżonym grozi kara śmierci.

Koźli upór rządu Sowietów.

Nie chcą odwołać Rakowskiego, choć boją się izolacji.

(Telegram własny „Kurjera Łódzkiego”).

Ryga, 14 września.
Z Moskwy donoszą, że rząd Sowietów postanowił nie odwołać oficjalnie Rakowskiego, ponieważ stoi na stanowisku, że takie odwołanie byłoby pierwszym krokiem do zupełnego zerwania stosunków z Francją. Koła rządowe stwierdzają że Moskwa nie otrzymała żadnej noty, w którejby rząd francuski domagał się wyraźnego odwołania sowieckiego ambasadora w Paryżu, Rakowskiego.

zwalcza nie tylko komunistów Francji i trzecią międzynarodówkę, lecz także rząd Sowietów. W końcu „Izwestia” atakuje „Matina”, biorąc w obronę Rakowskiego. „Izwestia” wysuwa podejrzenie, że dzieńnik paryski „Matin” jest obstawiony pieniędzmi angielskiego towarzystwa naftowego Royal Dautch Shell.

NIPOKÓJ W MOSKWIE.

Moskwa, 14 września.
Francuska kampanja przeciwko Rakowskiemu wywołała wielkie zaniepokojenie w Moskwie.
„Izwestia”, organ urzędowy, przypuszcza, że zamysł się na wojnę. Niebezpieczeństwo, zdaniem dziennika sowieckiego, nigdy nie było tak wielkie, jak teraz. Nad Europą gromadzą się chmury. Atmosfera, zdaniem dziennika, przeladowana jest elektrycznością. Obecne wypadki w Paryżu przypominają afere „Arcosu” w Londynie. Próba angielskiego ministra spraw zagranicznych zorganizowania bloku przeciw Sowietom nie udała się wprawdzie, ale Anglia posunęła się na drodze okrażenia Unji sowieckiej, dużo naprzód. Francuskie partie prawicowe idą w tym względzie Anglii na rękę. Minister spraw wewnętrznych, Sarraut,

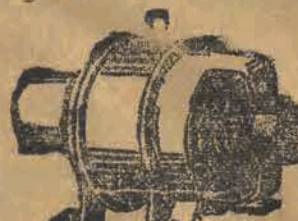

RAKOWSKI (w karykaturze), skompromitowany poseł sowiecki w Paryżu, który ma być odwołany z dotychczasowego stanowiska w interesie utrzymania dobrych stosunków sowiecko-francuskich. Decyzja ostateczna zapadnie dopiero po powrocie Brianda z Genewy.

Teichmann i Mauch

Biurowe elektryczne oraz warsztaty reparacyjne. Łódź, Piotrkowska 240. Tel. 13-62.
Przedstawicielstwo Angielskiej Fabryki Szczotek

„The Morgan Crucible Co”, Londyn.

REPERACJA elektromotorów, dynamo-maszyn, transformatorów żelazkowych elektrycznych wogóle wszelkie w zakresie elektrotechniki wchodzą roboty, BUDOWA rozruszników, regulatorów, kolektorów i kotwic i t. p. SPRAWDZANIE i ZAŁOŻENIE piornochronów. INSTALACJA elektrycznych oświetleń i siły przenośnej.

URZĄDZENIA dzwonek elektrycznych i telefonów. SKŁAD wszelkich artykułów elektrycznych, jako też MOTORY i DYNAMOMASZYNY o każdej sile.

Szkoła Plastyki i Rytmiki
St. Paszkówny
ul. Gdańska nr. 94
rozpoczęła lekcje. Zapisy w kancelarii codziennie od 5-8 wiecz.

Do akt. nr. 991 i 992 1927 r.
OGŁOSZENIE.
Komornik przy Sądzie Okręgowym w Łodzi BRONISŁAW PINGIELSKI, zamieszkały w Łodzi, przy ul. Południowej nr. 20, na zasadzie art. 1030 Ust. Post. Cyw. ogłasza, że w dniu 23 września 1927 r. od godz. 10 rano w Łodzi, przy ulicy Spacerowej Nr. 10, odbędzie się sprawa przed sądem w sprawie licencji ruchomości, należących do Władysława Stasiaka i składających się z urządzenia piekarni, 2 worków mąki, lustra i innych ocenionych na sumę zł. 897 zł.
Łódź, d. 14/IX-27 r.
KOMORNIK
B. Pingielski.

Czas, to pieniądź!

Nie tylko pieniądze, ale czas swój winna oszczędzać każda gospodyni, by móc pokonać wszystkie swe zajęcia w gospodarstwie, a potem znaleźć jeszcze chwilę wytchnienia. Wspomnie „mydło Kollontay z pralką” pomaga oszczędzać czas i pieniądze. Nie wolno jednakże pozwolić przekonać się o tem, że istnieje coś lepszego. Niema bowiem rzeczy, wiście nie lepszego, niż „mydło Kollontay”. Nabyć je można wszędzie.

Mydło KOLLONTAY z pralką patent

Generalny zastępca na m. Łódź: S. B. Redlic, — Łódź, Pomorska 19.

W dniu 8-ym września 1927 r. Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił: 1) ogłosić upadłość Mordce Szajbemu i osadzić go w areszcie dla dłużników, 2) zamianować Sędzią Komisarzem sędziego handlowego K. Kaweckiego, 3) zamianować kuratorem A. Adw. B. Bolińskiego, 4) wyrok opatrzyć rygiorem.
Na zasadzie przeto art. 476 K. H. Sędzia Komisarz wzywa wierzycieli upadłego, aby w dniu 22 września o godz. 10-iej stawili się do Sądu Okręgowego w Łodzi, sala 57a, celem wyboru syndyka tymczasowego.
Sędzia Komisarz
(-) Konstanty Kaweckie.
Kurator
(-) A. Adw. Bolesław Boliński.

Dr. med.
EKKERT
powrócił.
Kilińskiego 148
przy Główniej : choroby weneryczne, skórne i dróg moczowych przyjmuje od godz. 12-1 1/2 od godz. 6 1/2-8 1/2.
Dr. Jan Dobrowolski
Choroby skórne weneryczne, Andrzeja L. 3. Przyjmuje codziennie od 11-12 i od 5.30 do 7.30, w niedzielę od 11-12 w Lecznicy Zachodnia 27 od 4-5.

Tarby lakiery i przybory malarckie
ALEKS. MILLER i SKA
Łódź, Przejazd 4.

2 pokoje z kuchnią poszukuję.
Oferty proszę składać w administracji pisma pod „R. R.” —

A. SZWARC
Skład węgla, drzewa i koksul. Kolejna Nr. 2a. Tel. 16-14 (dawniej Matyszek)
poleca ze składu węgla, tylko pierwszorzędnych kopalni, suche drzewo, sosnowe i dębowe w szesapach i rabano oraz koks po cenach konkurencyjnych z dostawą do domów własnymi kołami. Stałym klientom udzielam kredytu. Samienna i szybka usługa.

GABINET Lek.-Dentus. TONDOWSKA 51 Główna 51 LECZENIE i plombowanie zębów. ZĘBY sztuczne na podniebieniu i bok podniebienia. Korony złote i platynowe. Mostki złote Szpłaty częściowe.

Łóżka metalowe, materace druciane i wyściełane wózków dziecięcych, umywalki Najdo godniejsi najtańszej w Łodzi fabrycznym „Dobropol” Piotrkowska 73 w podwórzu

Pokoje umeblowane dwa lub trzy z całodziennym utrzymaniem, pościelą i usługą poszukuje młode małżeństwo w nowoczesnym domu od 1-go października. Oferty pod „Anglik” do administracji pisma.

Dr. med. PRYBULSKI powrócił choroby skórne włosów weneryczne i moczopłciowe. Leczenie światłem (Lampa kwarcowa) promieniami Roentgena od 9-2 i od 4-8, 4-5 dla pań oddz. poczekalnia. Zawadzka nr. 1.

Dr. med. Mętczyński cierpiący na niemoc płciową, otrzymał, spowrotem kośćców przesyłki w wysokości 1 zł. (ewil. znałkami pocztowymi) bezpłatnie moją książkę o mym sensacyjnym wynalazku „Heureka” Adres „Patent 30, Cui. Koloszar (Rumunia) Postfach 1” Obuwie trwałe białe lizna, manufakturowa swetry damskie palta na raty tanio „Kredyt” ul. Nawrot nr. 15 i p.

Dr. med. Rapoport ul. Pr. Narutowicza 25 (Dzielnia) Tel. 44-10. choroby nerek, pęcherza i dróg moczowych. Przyjmuje od 6-8. Gospodyni energiczna może być s gotowaniem. Na miejscu lub na wyjazd przyjmie posadę. Pocta Widzeń Poste-Restante. Dł Motylewskiej.

Okazyjnie kupię 2 dywany perskie około 3x4 metr., żyrandol i kryształ. Oferty sub „Eszo” do administracji pisma.

Wspólnika do nowego młyna w Łodzi z kapitałem 15.000 dol. — poszukuję. Budynek gotowy, z boczną koleją. Przemiał 30.000 klg. żyta i 20.000 klg. pszenicy na dobę. Zgłoszenia sub „Młyn-bocznica” do administracji „Kurjera Łódzkiego”.

Tel. 30-88

ADOLF KĘBSZ

Łódź, ul. Sienkiewicza 65, tel. 20-48.

Najstarsza i największa fabryka wyrobów porcelanowych w Polsce otrzymała następujące nagrody:

na tegorocznej wystawie w Paryżu:
Grand Prix z dyplomem i duży złoty medal.

na tegorocznej wystawie w Rzymie:
Grand Prix z dyplomem i duży złoty medal.

Tel. 20-48

Ochroniaj skórę!

Stosuj **Elizabeth**

Arden-Preparaty

Londyn
Paryż
Nowy Jork

Wenecki krem do porostu włosów — krem do zamykania otwartych porów.
Orange Skin Ford — znakomity krem odżywczy dla skóry, zapobiega zanikowi mięśni.
Wenecki krem Vetra — stosowany dla skóry zbyt wrażliwej.
Wenecki olejek mięsniowy — do usuwania brzozy.
Wenecki krem przeciwko zmarszczkom — do szybkiego usuwania zmarszczek.
Wenecki krem Adona — znakomity przy zaniku elastyczności mięśni szkl.

Wenecki Special Astring — dla ściągnięcia świeżej skóry i zanikających tkanek.
Wenecki Akne Lotion — antyseptyczny płyn leczniczy przeciwko pęcherzykom, pląmom na skórze i innym wyrostkom.
Wenecki płyn bielący — do bielenia skóry.
Wenecki krem Amorella — znakomity krem dzienny do utrzymania pudru.
Wenecki Lille-Lotion — do usuwania piegów i plam pochochodzenia wątrobianego.

Wenecki płyn na porost włosów — środek na porost brwi i rzęsów.
Wenecki Hair Tonic — wzmacnia skórę głowy i włosy.
Proszek do mycia głowy — Henna nadaje włosom złocisty połysk.
Special Tunesian Henna — do przywracania barwy siwującym włosom.
Weneckie mleko migdałowe — nadaje ręką miękkość jedwabiu.
Mydło Arden — bardzo delikatne w użyciu.

Prospekty i porady na każde żądanie.

Wylączna sprzedaż „DREI-LILIEN“

PERFUMERJA — WYROBY ARTYSTYCZNE.

GDANSK, Langgasse 17/18 — Zoppot, Kurhaus — Królewiec, Kantstr. 15.

Koedukacyjna SZKOŁA dla DROGISTÓW w Łodzi
Stow. Właśc. Składow. Aptecznych Wojew. Łódzk.
Dziś w dniu 15-go września o godz. 8.30 wieczorem odbędzie się w lokalu Stow. Piotrkowska 69

Uroczyste otwarcie roku szkolnego.

Ogłaszając powyższy komunikat, wzywamy wszystkich słuchaczy o punktualne przybycie.
Rada Opiekuńcza Koeduk. Szkoły dla Drogistów w Łodzi.

Salon Mód
„Modes Nouvelles“
CEGIELNIANA 26 (I p. front)
Poleca najświeższe nowości paryskie po cenach umiarkowanych

Kupię okazjnie 2 maszyny do pisania
Oferty sub „A. B. 100“ do administracji „Kurjera Łódzkiego“.

KUPIEC
z własnym samochodem osobowym poszukuje przedstawicielstwo poważnej firmy na Pomorskie i Pomorze.
Zgłoszenia pod „Pomorze do „PAR“ Bydgoszcz, Dworcowa 72.

Dr. ST. BIBERGAL
MONIUSZKI 11.
Telefon 63-22.
Choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od 8-10 r. i od 5-8 wiecz.

Dr. Rózaner
powrócił.
Choroby skórne, weneryczne, moczościowe. Leczenie sztucznym słońcem górskim.
NARUTOWICZA 9 (Dzielnia) tel. 28-98. Przyjmuje od 8-10 i od 5-8.
Dla pań oddzielna poczekalnia.

OGŁOSZENIA DROBNE.
po 10 groszy za wyraz. Dla poszukujących pracy 5 groszy za wyraz. Najmniejsza ogłoszenie 50 groszy.

Maneurowanie
Matury nauzyciel udziela polskiego, łaciny, fizyki, matematyki — w zakresie ośmiu klas. Przystępna do egzaminów nauzycielskich i dla eksternów. — Klasa 4 miesięczna. — 6-go Sierpnia 14 w podwórzu. 6651

Zakład tapicerni
M. A. cerski poleca meble wyszlifowane i magazyn mebli posiada duży wybór ceny niskie. — Karola 1, daję na spłaty. 3992

Towary różne
na mundurki jania na raty poleca „Kredyt“ Nawrot 15 I piętro. 4101

Przedam sklep
z mieszkałem ul. Grabowa 31. 6753

Meble do sypialni
i pokojów do sprzedania u stolarza. Ul. Brzezińska Nr. 65, m. 7, F. Walencikiewicz. 6783

Garnter mebli krytych
pluszem do sprzedania Konstantynowska 45, m. 6, godz. 6-7. 6620

Przedam meble
— garderobę, szafy, łóżka. Dowiedzieć się można Lipowa 42, u stolarza. 1124

Musyki (fortepian)
i wyższej oraz początków udziela dorosłym i dzieciom według najnowszych metod rutynowana nauczycielka. Wólczańska 253, I p. godz. 4-5.

Wianista rutynowana
nauczycielka muzyki udziela lekcji na fortepianie. Kalki Świątkowski ul. Zgierska 11 m. 8.

Francuski. Długocześnie
nauczycielka udziela lekcji języka francuskiego w kompiętach i pojedynczo Al. Kościłuski 3, I p. 6768

Wskęje francuskiej
konwersacji i gramatyki — korepetycje. W komplectach 6 zł. miesięcznie. Radwańska 43-9 II p. front, godz. 3-9 w. — Tramwaj 6, 9, 16. 6661

Instytut jęz. nowożytnych i łaciny
A. Kretschmerowej i Liebiechówny ul. Wólczańska Nr. 123 Gim. p. A. Skrzywkowskiej. — Rozpoczęcie kursów wieczorowych — dnia 5 września jęz. polski, angielski, francuski, niemiecki, — włoski rosyjski i łacina. — Zapisy codziennie od 6-8.

Kurs filet ręcznego
wyucsam za 10 zł. Wyucsam również haftu maszynowego, białe, kolorowe filety, Toledo aplikacje wenecką robotę oraz malowania — lierowania na flulu i szkle. Kaufmanna ul. Piotrkowska 18, I podwórko. — I piętro I wejście.

Maneurowanie
Matury nauzyciel udziela polskiego, łaciny, fizyki, matematyki — w zakresie ośmiu klas. Przystępna do egzaminów nauzycielskich i dla eksternów. — Klasa 4 miesięczna. — 6-go Sierpnia 14 w podwórzu. 6651

Zakład tapicerni
M. A. cerski poleca meble wyszlifowane i magazyn mebli posiada duży wybór ceny niskie. — Karola 1, daję na spłaty. 3992

Towary różne
na mundurki jania na raty poleca „Kredyt“ Nawrot 15 I piętro. 4101

Przedam sklep
z mieszkałem ul. Grabowa 31. 6753

Meble do sypialni
i pokojów do sprzedania u stolarza. Ul. Brzezińska Nr. 65, m. 7, F. Walencikiewicz. 6783

Garnter mebli krytych
pluszem do sprzedania Konstantynowska 45, m. 6, godz. 6-7. 6620

Przedam meble
— garderobę, szafy, łóżka. Dowiedzieć się można Lipowa 42, u stolarza. 1124

Musyki (fortepian)
i wyższej oraz początków udziela dorosłym i dzieciom według najnowszych metod rutynowana nauczycielka. Wólczańska 253, I p. godz. 4-5.

Wianista rutynowana
nauczycielka muzyki udziela lekcji na fortepianie. Kalki Świątkowski ul. Zgierska 11 m. 8.

Francuski. Długocześnie
nauczycielka udziela lekcji języka francuskiego w kompiętach i pojedynczo Al. Kościłuski 3, I p. 6768

Wskęje francuskiej
konwersacji i gramatyki — korepetycje. W komplectach 6 zł. miesięcznie. Radwańska 43-9 II p. front, godz. 3-9 w. — Tramwaj 6, 9, 16. 6661

Instytut jęz. nowożytnych i łaciny
A. Kretschmerowej i Liebiechówny ul. Wólczańska Nr. 123 Gim. p. A. Skrzywkowskiej. — Rozpoczęcie kursów wieczorowych — dnia 5 września jęz. polski, angielski, francuski, niemiecki, — włoski rosyjski i łacina. — Zapisy codziennie od 6-8.

Kurs filet ręcznego
wyucsam za 10 zł. Wyucsam również haftu maszynowego, białe, kolorowe filety, Toledo aplikacje wenecką robotę oraz malowania — lierowania na flulu i szkle. Kaufmanna ul. Piotrkowska 18, I podwórko. — I piętro I wejście.

Maneurowanie
Matury nauzyciel udziela polskiego, łaciny, fizyki, matematyki — w zakresie ośmiu klas. Przystępna do egzaminów nauzycielskich i dla eksternów. — Klasa 4 miesięczna. — 6-go Sierpnia 14 w podwórzu. 6651

Dr. STUPEL
Szkoła 12.
Choroby włosów, skórne, weneryczne i moczościowe. Leczenie prom. Roentgena i lampą kwarcową. Przyjmuje od 6-9 wiecz.

Dr. Dutkiewicz
Ordynator Szpitala Miejskiego dla chorób skórnych i wenerycznych.
Piotrkowska 58, przyjmuje od 9-11 5-7 po południu.

Dr. N. LUBICZ
Cegielniana 43 — tel. 41-32. — Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczościowych. Leczenie szt. słońcem wyżynowym. Przyjmuje od godz. 8-10 i 5-8

Dr. P. BRAUN
Południowa 23
Specjalista Chorób skórnych, wenerycznych i moczościowych. Leczenie światłem Lampą kwarcową. Przyjmuje 9 do 11 i od 5-8 wiecz.

Dr. H. Wolkowyski
Powrócił
Zachodnia 57. (Cegielniana 19)
Choroby skórne i weneryczne. Leczenie lampą kwarcową. Przyjmuje od godz. od 4-9 Dla pań od 4-5 00 Oddzielna poczekalnia, tel. 37-70

Maneurowanie
Matury nauzyciel udziela polskiego, łaciny, fizyki, matematyki — w zakresie ośmiu klas. Przystępna do egzaminów nauzycielskich i dla eksternów. — Klasa 4 miesięczna. — 6-go Sierpnia 14 w podwórzu. 6651

Zakład tapicerni
M. A. cerski poleca meble wyszlifowane i magazyn mebli posiada duży wybór ceny niskie. — Karola 1, daję na spłaty. 3992

Towary różne
na mundurki jania na raty poleca „Kredyt“ Nawrot 15 I piętro. 4101

Przedam sklep
z mieszkałem ul. Grabowa 31. 6753

Meble do sypialni
i pokojów do sprzedania u stolarza. Ul. Brzezińska Nr. 65, m. 7, F. Walencikiewicz. 6783

Garnter mebli krytych
pluszem do sprzedania Konstantynowska 45, m. 6, godz. 6-7. 6620

Przedam meble
— garderobę, szafy, łóżka. Dowiedzieć się można Lipowa 42, u stolarza. 1124

Musyki (fortepian)
i wyższej oraz początków udziela dorosłym i dzieciom według najnowszych metod rutynowana nauczycielka. Wólczańska 253, I p. godz. 4-5.

Wianista rutynowana
nauczycielka muzyki udziela lekcji na fortepianie. Kalki Świątkowski ul. Zgierska 11 m. 8.

Francuski. Długocześnie
nauczycielka udziela lekcji języka francuskiego w kompiętach i pojedynczo Al. Kościłuski 3, I p. 6768

Wskęje francuskiej
konwersacji i gramatyki — korepetycje. W komplectach 6 zł. miesięcznie. Radwańska 43-9 II p. front, godz. 3-9 w. — Tramwaj 6, 9, 16. 6661

Instytut jęz. nowożytnych i łaciny
A. Kretschmerowej i Liebiechówny ul. Wólczańska Nr. 123 Gim. p. A. Skrzywkowskiej. — Rozpoczęcie kursów wieczorowych — dnia 5 września jęz. polski, angielski, francuski, niemiecki, — włoski rosyjski i łacina. — Zapisy codziennie od 6-8.

Kurs filet ręcznego
wyucsam za 10 zł. Wyucsam również haftu maszynowego, białe, kolorowe filety, Toledo aplikacje wenecką robotę oraz malowania — lierowania na flulu i szkle. Kaufmanna ul. Piotrkowska 18, I podwórko. — I piętro I wejście.

Maneurowanie
Matury nauzyciel udziela polskiego, łaciny, fizyki, matematyki — w zakresie ośmiu klas. Przystępna do egzaminów nauzycielskich i dla eksternów. — Klasa 4 miesięczna. — 6-go Sierpnia 14 w podwórzu. 6651

Zakład tapicerni
M. A. cerski poleca meble wyszlifowane i magazyn mebli posiada duży wybór ceny niskie. — Karola 1, daję na spłaty. 3992

Towary różne
na mundurki jania na raty poleca „Kredyt“ Nawrot 15 I piętro. 4101

Przedam sklep
z mieszkałem ul. Grabowa 31. 6753

Meble do sypialni
i pokojów do sprzedania u stolarza. Ul. Brzezińska Nr. 65, m. 7, F. Walencikiewicz. 6783

Garnter mebli krytych
pluszem do sprzedania Konstantynowska 45, m. 6, godz. 6-7. 6620

Przedam meble
— garderobę, szafy, łóżka. Dowiedzieć się można Lipowa 42, u stolarza. 1124

Musyki (fortepian)
i wyższej oraz początków udziela dorosłym i dzieciom według najnowszych metod rutynowana nauczycielka. Wólczańska 253, I p. godz. 4-5.

Wianista rutynowana
nauczycielka muzyki udziela lekcji na fortepianie. Kalki Świątkowski ul. Zgierska 11 m. 8.

Francuski. Długocześnie
nauczycielka udziela lekcji języka francuskiego w kompiętach i pojedynczo Al. Kościłuski 3, I p. 6768

Wskęje francuskiej
konwersacji i gramatyki — korepetycje. W komplectach 6 zł. miesięcznie. Radwańska 43-9 II p. front, godz. 3-9 w. — Tramwaj 6, 9, 16. 6661

Instytut jęz. nowożytnych i łaciny
A. Kretschmerowej i Liebiechówny ul. Wólczańska Nr. 123 Gim. p. A. Skrzywkowskiej. — Rozpoczęcie kursów wieczorowych — dnia 5 września jęz. polski, angielski, francuski, niemiecki, — włoski rosyjski i łacina. — Zapisy codziennie od 6-8.

Kurs filet ręcznego
wyucsam za 10 zł. Wyucsam również haftu maszynowego, białe, kolorowe filety, Toledo aplikacje wenecką robotę oraz malowania — lierowania na flulu i szkle. Kaufmanna ul. Piotrkowska 18, I podwórko. — I piętro I wejście.